

ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กันยายน 2550

ISBN 978 – 974 – 297 – 654 – 5

ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

คณะที่ปรึกษา

นพ. สมศักดิ์ อรรถศิลป์

นพ. โอภาส การย์กวินพงศ์

คณะผู้วิจัย

นายเสถียร เชื้อดี

นางนงเยาว์ ณรงค์แสง

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ปีที่พิมพ์ กันยายน 2550

ISBN 978 – 974 – 297 – 654 – 5

คำนำ

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ส่วนใหญ่ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพบแนวโน้มมีการติดเชื้อในกลุ่มอายุต่ำลงมากขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเยาวชนอยู่ในระบบการศึกษา

การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ต้องทำควบคู่กับการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อเตรียมความพร้อมของเยาวชน เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์เฉพาะหน้า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มาจาก 2 แหล่ง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติ ค่านิยม ความรู้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน การสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นได้เรียนรู้และสามารถปรับตัวป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสเอดส์ ซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่เวลามีปัญหาจะปรึกษากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าบิดามารดา การตัดสินใจแก้ปัญหาจึงฝากไว้กับคำแนะนำของเพื่อน ซึ่งอาจจะถูกหรือผิด จะแตกต่างจากคำแนะนำของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ในปัจจุบันไม่อาจทราบได้ว่าในครอบครัวมี ความรู้ ทักษะ และการสอนเรื่องเพศในระดับใด ใครมีความสำคัญที่สุดในการสอนเรื่องเพศในครอบครัว

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี ได้ทำการศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุนการพัฒนางานป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี และพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษานำร่องในระดับเขตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษารั้วนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดี
ยิ่งจาก นายแพทย์ศุภชัย ฤกษ์งาม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเวชกรรมป้องกัน ปรธานกรรมการจริยธรรม
การวิจัย กรมควบคุมโรค นายแพทย์สมศักดิ์ อรรณศิลป์ ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรค
ที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1-5 ผู้อำนวยการ
โรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา โรงเรียนนารีนุกูล โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล
โรงเรียนเขมรราชพิทยาคม โรงเรียนพิบูลมังสาหาร โรงเรียนตาลชุมวิทยา โรงเรียนลือคำหาญวาริน
ชำราบ โรงเรียนวิจิตรพิทยา โรงเรียนเดชอุดม และโรงเรียนบุญเท่งวิทยาการ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีทุกท่านที่
กรุณาให้ข้อมูลการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะเกิดจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอบอบแด่ครู อาจารย์
บิดามารดา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้ศึกษา

คณะผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การศึกษาความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอน เรื่องเพศศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา และความต้องการ ปัญหาอุปสรรคการสอนเพศศึกษาในครอบครัวของบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่าง คือบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 363 คน เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2550 โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีความรู้เรื่องเพศศึกษาระดับปานกลาง มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษา รับรู้บทบาท สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี และมีการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา คือ ระดับการศึกษา ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) อายุ สถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตร รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว บิดามารดาหรือผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บิดามารดา มีความเหมาะสมที่จะสอนเพศศึกษาแก่บุตร ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา เนื้อหาเพศศึกษาที่ต้องการได้แก่ การสอนให้วัยรุ่นเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทักษะการปฏิเสธ พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น และมีบิดามารดาบางส่วนไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับความเหมาะสมในการสอนเพศศึกษาแก่บุตร โดยให้เหตุผลว่า ให้คนอื่นสอน เช่น ครู อาจารย์ ยังไม่ถึงเวลา ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เพราะเป็นเรื่องธรรมชาติ และเป็นเรื่องที่พูดยากไม่ทราบว่าจะเริ่มอย่างไรดี

ดังนั้นควรส่งเสริมให้บิดามารดามีความรู้ ทักษะที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา อันนำไปสู่ทักษะที่ดีในการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษา สาธารณสุข ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการสอนเพศศึกษาแก่บุตร และควรจัดทำคู่มือเพศศึกษาในครอบครัวสำหรับผู้ปกครอง

ABSTRACT

The study of knowledge, attitude and teaching of sex education in high school students among their parents. The aims of this research: 1) to study the factors which related to sex education. 2) to identify parents' needs, problems and obstacles of teaching on sex education for their children. The samples include 363 parents of high school students in Ubonratchathani Province, academic year of 2007. The data were collected from May 15 to July 31, 2007 by structural interview. The results showed the parents have knowledge on sex education at medium, attitude, perception of role, family relationship and teaching on sex education at, good and high, respectively. The factors significantly related to teaching of sex education are parent's education level, knowledge, attitude, getting of sex education information and family relationship ($p\text{-value} < 0.05$). In the other hands, age, the situation of parent and student and income are not related to teaching on sex education. Some parents wanted to learn about teaching on sex education and need to teach sex education for their children by themselves. The details of sex education include of to stop sex before marry, negative skill, sexual development in teenage. The best learning of sex education are brochure/manual and short training course for 1-2 days. Therefore, school and public health organization should be promoted good attitude on sex education to improve teaching skill for parents. Moreover, teaching on sex education manual may be a good tool to approach sex education teaching.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมา	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	2
ความสำคัญของการศึกษา	2
สมมติฐานของการศึกษา	2
กรอบแนวคิดของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 ทบทวนวรรณกรรม.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับเพศศึกษาและการสอนเพศศึกษา	7
บทบาทบิดามารดาในการสอนเพศศึกษา	16
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีดำเนินการศึกษา	28
รูปแบบการวิจัย	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	37
การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา	40
ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	42
ความสัมพันธ์ ปัจจัยทางสังคมประชากร ความรู้ ทักษะต่อการสอนเพศศึกษา กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว	45
ความคิดเห็น ความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา	49
ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายของการศึกษา	53
สมมติฐานของการศึกษา	52
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	76
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์งานวิจัย	77
ภาคผนวก ข หนังสืออนุมัติให้ดำเนินการวิจัย	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและการสุ่ม	29
2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากร	37
3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	40
4 ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	41
5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัย ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษา	42
6 การเปรียบเทียบระดับการสอนเพศศึกษา ของบิดามารดาที่มีสถานภาพ ความเกี่ยวข้องกับบุตร ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสต่างกัน	46
7 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยการสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่จบการศึกษาปริญญาตรีกับกลุ่มอื่น	47
8 การเปรียบเทียบการสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ รายได้ ความรู้ เรื่องเพศศึกษา ทักษะต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัวที่ต่างกัน.....	48
9 ความถี่ ร้อยละ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการสอนเพศศึกษา และความต้องการเรียนรู้เพศศึกษากลุ่มตัวอย่าง	49
10 ความถี่ ร้อยละความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสม ของกลุ่มตัวอย่าง	50
11 ความถี่ ร้อยละ ของความคิดเห็นต่อเนื้อหาเพศศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ ในการเรียนรู้	51

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	3
---	----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา

โรคเอดส์เป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา ข้อมูลปัจจุบัน ณ 1 ธันวาคม 2547 ตามรายงาน 506/1 มีรายงานผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อที่มีอาการจำนวน 348,605 ราย เสียชีวิตแล้ว 84,170 ราย ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี พบรายงานจำนวน 20,207 ราย เสียชีวิตแล้ว 3,523 ราย การติดต่อที่สำคัญคือ ทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 84.1 และพบแนวโน้มมีการติดเชื้อในกลุ่มอายุน้อยลงมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนตามกลุ่มอายุ ดังนี้ อายุต่ำกว่า 15 ปี, 15-24 ปี, 25-44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป ปี 2536 ร้อยละ 4 , 24 , 66 และ 6 ปี 2541 ร้อยละ 6, 15, 75 และ 4 ปี 2546 ร้อยละ 5 , 12, 78 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งพบได้ว่าแนวโน้มการติดเชื้อจะพบในกลุ่มประชากรที่อายุน้อยลง (สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี, 2547) สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ

ปี 2548 งานควบคุมการโรค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวังการติดเชื้อเอดส์ในผู้รับบริการ 3,207 คน เป็นหญิงอาชีพพิเศษร้อยละ 36.10 หญิงทั่วไปร้อยละ 32.52 ส่วนที่เหลือเป็นเพศชาย ตรวจพบอุบัติการณ์ติดเชื้อหนองในร้อยละ 4.86 เป็นกลุ่มอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 3.68 ซึ่งเป็นเยาวชนอยู่ในระบบการศึกษา

การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ต้องทำควบคู่กับการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อเตรียมความพร้อมของเยาวชนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์เฉพาะหน้า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์มาจาก 2 แหล่ง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติ ค่านิยม ความรู้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน. (สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค, 2541) จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าอุบัติการณ์ความชุกของการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเยาวชนในจังหวัดอุบลราชธานีสูง ซึ่งอาจส่งผลต่อการติดเชื้อเอดส์ต่อไป และการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญ และจำเป็นเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นได้เรียนรู้และสามารถปรับตัวป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสเอดส์ วัยรุ่นส่วนใหญ่เวลามีปัญหาจะปรึกษากับกลุ่มเพื่อนมากกว่าบิดามารดา ซึ่งการตัดสินใจแก้ปัญหาจึงฝากไว้กับคำแนะนำของเพื่อน ซึ่งอาจจะถูกหรือผิด จะแตกต่างจากคำแนะนำของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ในปัจจุบันไม่อาจทราบได้ว่าใน

ครอบครัวยังมี ความรู้ ทักษะ และ การสอนเรื่องเพศในระดับใด ใครมีความสำคัญที่สุดในการสอนเรื่องเพศในครอบครัว

จึงมีความจำเป็นที่จะทำการศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุนการพัฒนางานป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี และพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษานำร่องในระดับเขตต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษาในครอบครัวของผู้ปกครอง
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว
- 2.3 เพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

3. ความสำคัญของการวิจัย

- 3.1 ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการสอนเพศศึกษาป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มเยาวชนในครอบครัว
- 3.2 ได้รูปแบบการสอนเพศศึกษาในครอบครัวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือการสอนเรื่องเพศศึกษาระหว่างผู้ปกครองกับเยาวชนในครอบครัว

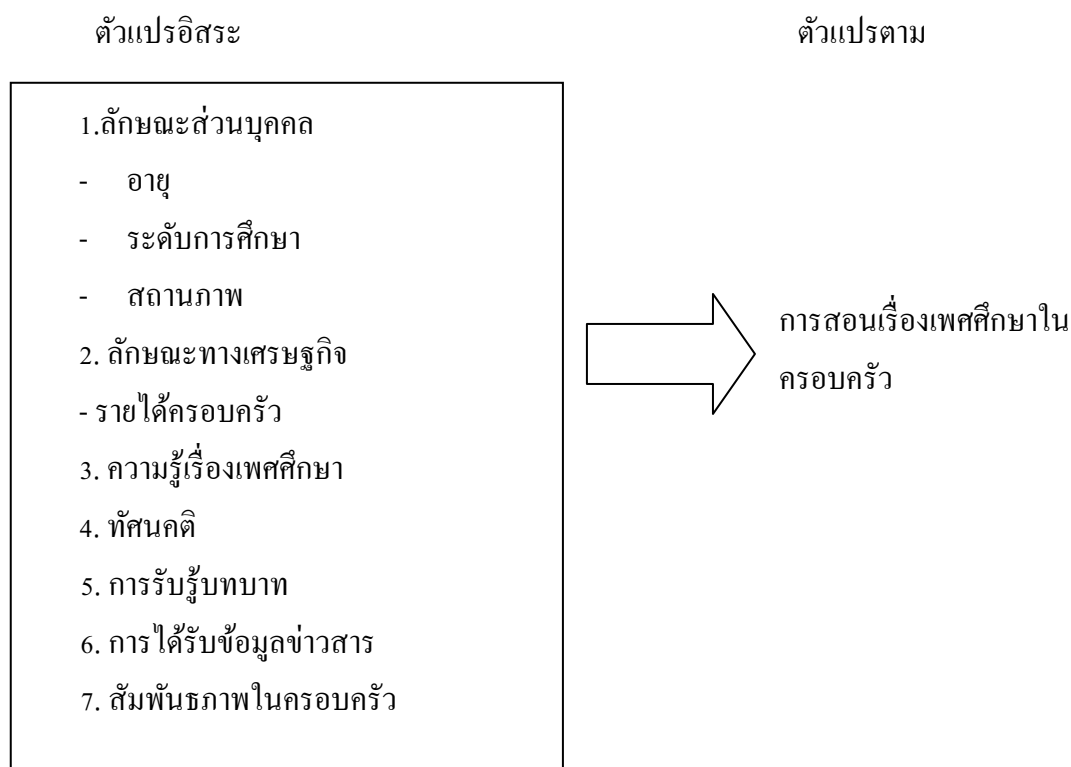
4. สมมติฐาน และกรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษานี้ กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย พัฒนามาจากแนวคิดของการสื่อสารและการเรียนรู้ของ Rogers (1997 : 49) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าผลของการเรียนรู้จะมี 3 ประการ คือ การเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม Knowledge, Attitude, Practice (KAP) ของผู้ปกครองที่มีบุตรอยู่ในช่วงวัยรุ่น

จากกรอบแนวคิดสามารถนำมาสร้างสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการสอนเรื่องเพศศึกษา
2. ความรู้ ทักษะ มีความสัมพันธ์กับ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว
3. การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสาร และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

6. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาในผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ทำการศึกษาวิจัยระหว่างเดือน ตุลาคม 2549 – กันยายน 2550

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บิดาหรือมารดา หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีบุตรวัยรุ่นกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี
2. ความรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ด้านเพศศึกษาของบิดาหรือมารดา ในเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และชีวภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านสุขอนามัย และหลักในการสอนเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศของบิดาหรือมารดา
3. ทักษะคิดเรื่องเพศของบิดาหรือมารดา หมายถึง บิดาหรือมารดามีความคิดเห็น ความรู้สึก และทำต่อเรื่องเพศศึกษา ในเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และ

ชีวภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านสุขอนามัย และหลักในการสอนเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศของบิดาหรือมารดา

4. การรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง ความรู้สึก การรับรู้บทบาทหน้าที่และการเล็งเห็นประโยชน์ หรือผลดีของการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นของบิดาหรือมารดา ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษาของบิดาหรือมารดา

5. สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวมีความผูกพันรักใคร่ปรองดองกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแสดงออกของปฏิบัติการกระทำและอารมณ์ระหว่างบิดาหรือมารดาและบุตร ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบิดาหรือมารดา

6. วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร หมายถึง แนวทาง และกิจกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดา หรือมารดา ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร

7. การสอนเพศศึกษา หมายถึง การให้ความรู้ หรือคำแนะนำเรื่องเพศแก่บุตรของบิดาหรือมารดาในเนื้อหาที่ครอบคลุมเรื่องต่างๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย และ ชีวภาพ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา ด้านสุขอนามัย และหลักในการสอนเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประเมินจากระดับคะแนนการตอบคำถามที่เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาว่าเคยทำหรือไม่เคยทำ

บทที่ 2

บททวนวรรณกรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิด รูปแบบการสอนเพศศึกษาในครอบครัว มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและจะนำเสนอในลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเพศศึกษาและการสอนเพศศึกษา
2. บทบาทบิดามารดาในการสอนเพศศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพและการเลี้ยงดูบุตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเพศศึกษาและการสอนเพศศึกษา

1.1 ความหมายเพศศึกษา

ความหมายของเพศศึกษา (Sex Education) มีขอบข่ายกว้างมาก จึงมีผู้ให้ความหมายไว้หลายหลายทัศนะดังนี้

พิสุทธิพร น้าใจ (2537) กล่าวว่า เพศศึกษาเป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ที่เกี่ยวกับกายวิภาค และสรีรวิทยาระบบสืบพันธุ์ การเลือกคู่ครอง การวางแผนบุคคล ตลอดจนประเพณี วัฒนธรรมของสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่นำมาพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพกาย และจิตที่ดี มีเจตคติค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ

สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร (2541) ให้ความหมายว่า เพศศึกษา หมายถึง การสอนหรือให้ความรู้ทางเพศซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโตพัฒนาการ และบุคลิกภาพ รวมทั้งสุขปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีในเรื่องธรรมชาติทางเพศ พฤติกรรมระหว่างเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิภาพ และมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างกัน ทั้งด้านสังคมส่วนตัว และส่วนรวม

สมาคมแพทย์แห่งประเทศไทย (1969, อ้างถึงใน ระวีวรรณ แสงฉาย, 2538) กล่าวถึง การสอนเพศศึกษาว่า หมายถึง การสอนเพื่อจะช่วยเหลือส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้มั่นคงถาวรเพื่อให้เด็กเข้าใจและยอมรับนับถือตัวเองมากขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมมนุษย์สัมพันธ์อันดี เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีต่อสังคม และเพื่อยกมาตรฐานความสามารถของการที่จะเป็นบิดามารดา ซึ่งจะรู้จักหน้าที่ที่ดีของตนในอนาคต โดยการสอนเพศศึกษานี้แก่เด็ก จะต้องไม่หมายถึงการสอนเรื่องเทคนิคเกี่ยวกับการร่วมเพศ หรือความผิดปกติทางเพศใดๆ ทั้งสิ้น

พิชัย ไทยอุดม (2540) กล่าวว่า เพศศึกษาหมายถึง กระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนในเรื่องเพศ เกี่ยวกับกายวิภาค และสรีรวิทยาของร่างกาย สุขภาพจิต พัฒนาการต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ การอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้บทบาทระหว่างชายหญิง และด้านสังคมวิทยาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ตลอดจนการประพฤติตนตามเกณฑ์ และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อนำไปผสมผสานกับการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

สรุปได้ว่า เพศศึกษา หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่บุคคลในเรื่องเพศ อันเป็นความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตของร่างกาย การพัฒนานุคลิกภาพ การมีสัมพันธภาพที่ดี การประพฤติทางเพศที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์ของสังคม และขนบธรรมเนียมที่ดีงาม รวมทั้งการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้เกิดอนามัยทางเพศที่ดี

1.2 การสอนเพศศึกษา

ความสำคัญและจุดประสงค์ของการสอนเพศศึกษา

เนื่องจากเพศศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อให้บุคคลมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตได้อย่างเหมาะสม (กรมอนามัย, 2544) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่น 1,050 เรื่อง ของ WHO พบว่าการสอนเพศศึกษาไม่ได้กระตุ้นให้มีความอยากรู้อยากลอง หรือมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น ในทางตรงกันข้ามการสอนเพศศึกษาช่วยให้มีเพศสัมพันธ์ช้าลง มีการคุมกำเนิดอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Barnett, 1997) สอดคล้องกับการศึกษาของ Holtzman และ Rubinson (1995, อ้างถึงใน นภาพร สังข์กระเสร์, 2546) ศึกษาการสื่อสารของบิดามารดา และเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่มีการพูดคุยเรื่องโรคเอดส์กับบิดามารดา จะไม่มีคู่นอนหลายคนหรือมีการป้องกันเวลามีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้การสอนเพศศึกษายังช่วยให้วัยรุ่นมีความรู้ ความเข้าใจ มีความรู้สึกรู้สึกที่ดีในเรื่องธรรมชาติทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศ

จุดประสงค์ของการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร (2541) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสอนเพศศึกษาที่บ้าน ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือ และไว้วางใจบิดามารดา ถ้าพ่อที่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ตนคิดหรือกระทำ กับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้บุตรแก้ปัญหาได้ถูกต้องทันเวลา

2. เพื่อตอบปัญหาหรือคำถามของเด็ก ๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงของชีวิตแต่เนิ่นๆ เมื่อเด็กได้รับคำตอบที่ถูกต้องแล้ว หากเขาได้รับความรู้ผิดๆ จากแหล่งที่ไม่พึงปรารถนา ก็จะไม่ทำให้เขาเชื่อตามความรู้ผิด ๆ นั้นได้

3. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่ถูกต้อง และสมบูรณ์ในเรื่องเพศ

4. เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่นหรือเมื่อเติบโตเป็นหนุ่มสาว

5. เพื่อช่วยให้เด็กได้มีหลักเกณฑ์ในการเลือก และตัดสินใจอย่างเหมาะสม จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง และมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

6. เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมในการดำเนินชีวิตการแต่งงานหรือมีครอบครัว จากที่กล่าวมานี้จะเห็นว่า เพศศึกษาเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยเปิดประตูหรือนำบุคคลให้พบกับความสุข ความสำเร็จต่าง ๆ นานาในชีวิต จะช่วยให้เด็กเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ เข้าใจบทบาททางเพศ วางตัวได้ถูกต้อง และเพศศึกษายังมีผลให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลง ใช้วิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง ลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สามารถปรับตัวดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่บิดามารดาควรมีความรับผิดชอบในการให้ความรู้ เป็นที่ปรึกษา และรับฟังปัญหาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้บุตรเกิดความไว้วางใจ ยอมที่จะเปิดเผยความในใจหรือกล้าที่จะปรึกษา ซึ่งคงดีกว่าที่จะปล่อยให้เขาเหล่านั้นไปหาความรู้เอาเอง จากเพื่อนหรือแหล่งอื่น ๆ ซึ่งขาดความถูกต้องแน่นอน

การสอนเพศศึกษาในเด็กอายุ 12 – 15 ปี

เด็กช่วงนี้เป็นวัยเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้าน อาจทำให้เด็กสับสนไม่มั่นใจ ดังนั้นบิดามารดาจึงควรสอนหรือแนะนำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องเรื่องเพศที่ถูกต้องกับบุตร ซึ่งมีสาระสำคัญในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ดังนี้ คือ

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการเจริญเติบโตของร่างกาย มารดาสอนเรื่องการเตรียมตัวมีประจำเดือน การขนขึ้นตามอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย มีหน้าอก เพื่อให้เด็กผู้หญิงได้เตรียมตัวให้พร้อม และเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของร่างกายได้อย่างปกติ ไม่ทำให้เกิดปัญหาในด้านอารมณ์ และจิตใจ เด็กจะต้องรู้ว่าสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้หมายถึงเด็กกำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และถ้ามีความสัมพันธ์ทางเพศเกิดขึ้นอาจมีแนวโน้มของการตั้งครรภ์ได้ ส่วนเด็กชายบิดามีหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเช่นกัน ในเรื่องการแข็งตัวของอวัยวะเพศ การหลั่งน้ำกามรวมไปถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง บิดามารดาต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่อง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองว่าไม่เป็นสิ่งผิดปกติ อย่างลัทธิโศก จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อปัญหาทางด้านอารมณ์ และจิตใจของเด็กต่อไปภายหลังได้ บิดามารดาต้องเน้นให้เด็กเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนี้จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจด้วย

เด็กอาจมีความรู้สึกหงุดหงิด จีโมโห หรือไม่ค่อยมีเหตุผล หรืออาจจะรู้สึกเศร้าซึม โดยไม่มีสาเหตุ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ช่วงนี้เป็นช่วงเปลี่ยนแปลงทางจิตใจด้วย เด็กอาจมีความรู้สึกหงุดหงิด จีโมโห หรือไม่ค่อยมีเหตุผล หรืออาจจะรู้สึกเศร้าซึม โดยไม่มีสาเหตุ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ช่วงนี้เป็นช่วงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญช่วงหนึ่งของการพัฒนาของมนุษย์ บิดามารดาต้องเข้าใจบุตร และให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่เด็กต้องการ รวมทั้งความต้องการ การมีอิสระส่วนตัว (Privacy) เช่น ต้องการมีห้องของตนเอง ต้องการอยู่คนเดียวในบางครั้ง

2. การปลูกฝังความรับผิดชอบในเรื่องเพศให้กับเด็ก ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเอง และเพศตรงข้าม เด็กวัยนี้ต้องการคบเพื่อนต่างเพศเพิ่มขึ้น ควรให้โอกาสเด็กได้พบปะกับเพื่อนต่างเพศขณะเดียวกันก็ให้รู้จักการเคารพนับถือในเพศตรงข้าม ในวัยนี้บิดามารดาสามารถที่จะพูดอย่างตรงไปตรงมาได้มากขึ้น และเพิ่มรายละเอียดต่าง ๆ ได้มากขึ้นด้วย รวมทั้งการออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ (Dating) ว่าควรจะปฏิบัติตนและ ให้เกียรติเพศตรงข้ามอย่างไรบ้าง

3. การปลูกฝังเรื่องความสำคัญ และความจำเป็นในเรื่องเพศให้กับเด็ก แต่ต้องอยู่ในภาวะที่พร้อมซึ่งเป็นเรื่องของเด็กวัยนี้ รวมทั้งการพูดคุยถึงเรื่องความคาดหวังทางสังคมต่อบทบาทของการเป็นผู้ชาย และผู้หญิง อิทธิพล ความเชื่อทางสังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ค่านิยมบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ดี หรือค่านิยมบางอย่างที่ควรแก้ไข

4. พยายามชักชวนให้เด็กอ่านหนังสือที่ให้ความรู้ในเรื่องเพศอย่างถูกต้อง ไม่ใช่จากหนังสือที่พยายามยั่วยุการมรณ หรือชักจูงให้เด็กไปในทางเสื่อมเสีย และบิดามารดาต้องพยายามให้ความสนใจ และให้ความอบอุ่นแก่เด็กเพื่อป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

5. การให้ความจริงใจกับเด็ก ให้เข้าใจว่าบิดามารดาสามารถเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือได้ ถ้าเด็กเข้าใจสิ่งที่ผิด ๆ ในเรื่องเพศ หรืออาจจะกระทำบางอย่างที่คิดว่าผิด บิดามารดาก็พร้อมที่จะให้อภัย ไม่ซ้ำเติม ต้องให้เกิดความรู้สึกว่าถ้าต้องการช่วยเหลือเด็กจะสามารถได้รับความช่วยเหลือจากบิดามารดาเสมอ นอกจากนั้น บิดามารดาควรทำความรู้จักกับเพื่อนๆ ของลูกด้วย เพราะเด็กวัยนี้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมาก

การสอนเพศศึกษาในเด็กอายุ 15 – 20 ปี

การสอนเพศศึกษาในช่วงวัยนี้ ควรต้องสอนอย่างละเอียด ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องที่วัยรุ่นควรทราบ และเข้าใจ โดยจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับบิดามารดาสำหรับใช้ในการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ซึ่งมีเนื้อหาสาระดังนี้

1. การให้ความรู้เรื่องขบวนการเกิดของมนุษย์ รวมทั้งสรีระร่างกายของทั้ง 2 เพศ
2. การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูเด็ก เน้นทางด้านสภาพจิตใจ เช่น ความสำคัญในการแสดงความรักของบิดามารดาต่อบุตร จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเป็นที่ต้องการของผู้อื่น การ

ร่วมกันเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา รวมทั้งการดำรงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดาให้คงอยู่ เพื่อเป็นพื้นฐานของการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบิดามารดากับบุตรต่อไป

3. การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ การเปลี่ยนค่านิยมเรื่องมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) รวมทั้งการให้มองเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา เพื่อให้บิดามารดาสามารถช่วยถ่ายทอดทัศนคติที่ดีให้กับบุตรได้ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติของตนเองให้ถูกต้องด้วย

4. เน้นวิธีการสอนให้บิดามารดาสอนเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ตลอดจนใช้ภาษาที่ง่าย ๆ ไม่ให้เด็กสับสน ข้อสำคัญไม่ใช้วิธีการลงโทษ หรือคำหิยาเด็ก

5. การให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การวางแผนครอบครัว และการคุมกำเนิด

6. การให้ความสำคัญในเรื่องนโยบายทางสังคมกับการสอนเพศศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เรื่องเพศศึกษาขยายไปอย่างกว้างขวางเป็นประโยชน์ต่อคนในสังคมมากขึ้น

การสอนเพศศึกษาแก่บุตรนั้น นอกจากบิดามารดาจะมีความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องแล้ว บิดามารดาจะต้องมีทัศนคติที่ดีด้วย ทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศศึกษา หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจ ตลอดจนท่าทีของบิดามารดาในการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในเรื่องเพศศึกษา การมีทัศนคติต่อเรื่องเพศที่ดีนั้น ย่อมจะส่งผลถึงการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ซึ่งการสอนเรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสม และถูกต้องแก่บุตรจะช่วยป้องกันการเกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศกับตนเอง และบุตรได้ โดยทั่วไปในสังคมไทยยังเห็นว่าเป็นเรื่องน่าอาย ไม่ควรพูดเปิดเผย และมีความคิดเห็นขัดแย้งว่าการสอนเพศศึกษาแก่บุตร จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความอยากรู้ อยากลองเรื่องเพศ ทำให้เด็กแก่แดด ใจแตก เพราะเด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศก่อนวันอันควร เป็นการชี้โพรงให้กระรอก (มยุรี ภูงามอง, 2534) เมื่อบิดามารดามีทัศนคติไม่ดีต่อเรื่องเพศก็ไม่กล้าจะพูดคุยหรือสอนเพศศึกษาแก่บุตร

เฮิร์ลล็อก (Hurlock, 1974) อ้างในประสาธ อิศรปริดา (2523) กล่าวว่าภาวะหรือเงื่อนไขที่มีผลต่อทัศนคติ และค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องเพศได้แก่

1. ลักษณะการให้ความรู้เรื่องเพศอย่างเพียงพอ ตรงไปตรงมา จากพ่อ แม่ ครู หรือผู้ปกครองมักก่อให้เกิดเจตคติที่ดีเรื่องเพศ การที่พ่อแม่ห้ามเด็กหรือไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศนั้นอาจนำไปสู่เจตคติไม่ดีในเรื่องเพศ หรือการให้ความรู้เรื่องเพศในลักษณะลามก อนาจาร หรือขัดต่อศีลธรรม มักทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ไม่ดีในเรื่องเพศ

2. เจตคติของบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ เจตคติที่พัฒนาในวัยเด็ก จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้เหมือนกับเจตคติบุคคลที่ตนเคารพรัก เช่น พ่อแม่ ถ้าบุคคลนั้นมีความสำคัญต่อเขา และมีเจตคติไปในแนวใด เด็กก็จะมีทัศนคติไปแนวนั้น

3. ประสบการณ์วัยเด็ก ถ้าบุคคลมีความรู้สึกเรื่องเพศไปในแนวลบตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อโตขึ้นความรู้สึกนั้นจะพัฒนาเป็นเจตคติ และค่านิยมไม่ดีในเรื่องเพศ

การสร้างทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ หากครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนบุตร จะช่วยให้เกิดความตระหนักถึงภาระหน้าที่ของครอบครัวในการปฏิบัติพันธกิจในการถ่ายทอดความรู้เพศศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับบุตร จากการศึกษาของ วัณเพ็ญ อื้อกุล และกอบกาญจน์ มัทธโน (2543) ศึกษาความพร้อมของพ่อแม่ ในการสอนเพศศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพ่อแม่ส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนเพศศึกษา ควรเป็นหน้าที่ของครูมากกว่าพ่อแม่ การที่ครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษาจะช่วยให้มีความพร้อมในการสอนบุตร

มยุรี ภูงามทอง (2534) มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษา ดังนี้

1. การสอนเพศศึกษาไม่ได้เป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กเพิ่มความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศมากขึ้นจนผิดปกติแต่อย่างใด ตรงกันข้ามการสอนเพศศึกษาเป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านความรู้เรื่องเพศให้แก่เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี ทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียดเกี่ยวกับความอยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศ เมื่อเด็กรู้ข้อเท็จจริงก็จะทำให้ปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ลดน้อยลง รวมทั้งเด็กมีความเชื่อมั่นว่าบิดามารดาจะยินดีอธิบาย หรือแนะนำ สั่งสอนให้ความรู้เรื่องเพศแก่เขาได้

2. การสอนเพศศึกษาไม่ใช่การสอนให้เด็กชิงสุกก่อนห่าม และไม่เป็นสาเหตุ ทำให้เด็กคิดนอกกลุ่มนอกทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากผู้ใหญ่ได้สอนเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมาจะเป็นแนวทางไปสู่ความเข้าใจอันดีในเรื่องเพศแก่เด็ก อีกประการหนึ่งบิดามารดาควรสอนเพศศึกษาบุตรทุกช่วงวัย โดยเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กไปจนถึงวัยรุ่นผู้ใหญ่ ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะเรียนรู้เรื่องเพศได้เหมาะสมกับวัยอันควร สำหรับความคิดที่ว่าเมื่อเด็กโตขึ้นแล้วสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้เองนั้นนับเป็นความคิดที่ผิดและแคบ ขาดเหตุผล และเสี่ยงต่อความผิดพลาดได้ง่าย ทั้งนี้เพราะอาจทำให้เด็กลองผิดลองถูกไปเรื่อยๆ โดยปราศจากหลักการที่ถูกต้อง การปล่อยปละละเลยให้เด็กต้องศึกษาหาความรู้เองอาจจะสายเกินแก้และเป็นการลงโทษเด็กทางอ้อม

3. การสอนเพศศึกษาไม่ได้ทำให้เด็กอยากทดลองเรื่องเพศหรือเป็นการชี้โพรงให้กระรอก แต่เป็นการชี้นำบุคคลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถประพฤติตนในสิ่งที่ดีงามที่สังคมปรารถนา เพศศึกษาเป็นการสร้างความเจริญงอกงามให้กับเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การสอนเพศศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยเด็กลดความอยากรู้อยากลองในเรื่องเพศให้น้อยลง

4. การสอนเพศศึกษาไม่ได้เป็นดาบสองคมอย่างที่บางคนเข้าใจผิด ซึ่งคำว่าดาบสองคมใช้กับการกระทำที่อาจเป็นทั้งคุณ และโทษ แต่การสอนเพศศึกษาที่ถูกต้อง และเหมาะสมนั้นเป็นสิ่งที่

ให้คุณเพียงอย่างเดียว และถ้าหากการสอนเพศศึกษาเป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านความรู้ เรื่องเพศแก่เด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กจะรับรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่พึงปรารถนา ของสังคม บิดามารดามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอนเพศศึกษาแก่เด็ก เมื่อเด็กมีโอกาสดูแลเรียนรู้ เพศศึกษาตามวัยอันสมควรแล้วย่อมประพาศิตนทางเพศไปในลักษณะที่เหมาะสม

การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น เป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นการวางรากฐานที่ดีแห่งชีวิต เพื่อเด็กจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปรับตัวในเรื่องเพศ และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมปลอดภัย และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างสงบสุข แต่การสอนเพศศึกษาแก่ลูกไม่ใช่เรื่องง่ายนัก จะเห็น ได้จากการศึกษาของเดย์ (Dey, 1994) พบว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาเรื่องเพศของลูกเป็นปัญหา ใหญ่ แต่พ่อแม่รู้สึกว่าตนเองอยู่ในจุดที่ยากที่จะทำให้ลูกรับรู้เรื่องเพศ และพัฒนาการทางเพศที่เหมาะสม พ่อแม่ส่วนใหญ่ต้องการให้ข้อมูล ถ่ายทอดความเชื่อ และคุณค่าทางเพศให้แก่ลูกๆ ด้วยตนเอง แต่พ่อแม่ไม่มีคำตอบที่เหมาะสมให้แก่ลูก การสื่อสารเรื่องเพศกับลูกจึงเป็นเรื่องยาก

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2531) ได้กล่าวถึงหลักเบื้องต้นในการสอน เพศศึกษาที่บ้านอันจะช่วยให้อบิดาสามารถอบรมสั่งสอนบุตรได้ถูกต้อง

1. ควรมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของการสอนเพศศึกษา และควรรู้ถึงความมุ่งหมายของการอบรมสั่งสอน การสอนเพศศึกษาที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญก็คือ เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ และความรู้สึกที่ดีในเรื่องเพศ รวมทั้งมีพฤติกรรมทางเพศที่พึงปรารถนาของสังคม ถ้าผู้สอนมีความมั่นใจในคุณค่าหรือประโยชน์ที่จะได้รับการหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว ก็จะช่วยให้การสอนเพศศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี

2. ควรคำนึงถึงวิธีการสอนให้มากพอ ๆ กัน หรือมากกว่าเนื้อหาที่จะสอน บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องไม่เน้นเรื่องวิชาความรู้ หรือนั้นเนื้อหาที่จะนำมาสอนแก่เด็กมากเกินไป แต่ควรจะเน้น และให้ความสนใจกับวิธีการสอนในเรื่องเพศให้มากกว่า เช่น การศึกษาหาความรู้ในเรื่องวิธีการสอนเพศศึกษา รวมทั้งมีบุคลิกภาพท่าทีที่เหมาะสมในการจะสอนเพศศึกษา เพื่อให้เด็กมีทั้งความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในเรื่องเพศที่เหมาะสมและถูกต้อง

3. ความรู้ความเจริญเติบโต และพัฒนาการของวัยเด็กเล็ก และวัยรุ่น การศึกษาในเรื่องเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็ก จะช่วยทำให้อบิดาหรือผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย และทางจิตใจของเด็กว่าเป็นไปตามปกติหรือไม่ บิดามารดา หรือผู้ปกครองจะต้องยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล และจะต้องใจกว้างพอที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมบางอย่างในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งยอมรับความสนใจ และความต้องการในเรื่องเพศของเด็กด้วย

4. ควรสอนให้ตรงกับความต้องการ และความสนใจของเด็ก รวมทั้งปัญหาในเรื่องเพศของเด็ก ซึ่งบิดามารดา หรือผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอนเรื่องเพศศึกษาให้ตรงกับความต้องการ และ

ความสนใจสนองต่อความต้องการ สอบถามปัญหาของเด็ก ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากความรู้ หรือประสบการณ์บางอย่างเด็กระดับอายุหนึ่งสนใจ และเข้าใจได้เป็นอย่างดี และตรงกับความต้องการของเด็กในวัยนั้น แต่อาจไม่เหมาะสมกับเด็กอีกระดับอายุหนึ่ง

5. ควรตอบคำถามทุกข้อที่เด็กถาม บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรหาทางตอบคำถามทุก ๆ ข้อที่เด็กถามปัญหาที่เด็กถามเหล่านั้นจะเปลี่ยนแปลงตามระดับอายุ และพัฒนาการของเด็กควรตอบปัญหาทันทีที่เด็กถาม และควรตอบเฉพาะที่เด็กถามเท่านั้น

6. ควรช่วยให้เด็กเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางเพศ การที่บอกให้เด็กรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางเพศเสียก่อนที่เด็กจะเข้าสู่วัยรุ่น ย่อมเป็นการตัดสินใจที่ดีกว่าการบอกในเมื่อสิ่งเหล่านั้นได้เกิดขึ้นแล้ว เพราะในขณะนั้นเด็กอาจจะมีอารมณ์หงุดหงิด และมีความวิตกกังวลที่ฝังลึกในจิตใจเสียแล้ว ในการสนทนาในการตอบปัญหาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางเพศเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นนั้น บิดาควรเป็นผู้แนะนำแก่บุตรชาย มารดาเป็นผู้แนะนำแก่บุตรสาว เพราะต่างก็มีประสบการณ์ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเพศมาแล้ว

7. การอบรมสั่งสอนควรเป็นไปอย่างเปิดเผย ถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์การให้คำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ถ้าหากใช้ภาษาอย่างสุภาพแล้ว ก็สามารถพูดกันในที่สาธารณะได้ เช่นเดียวกับเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้บิดามารดา หรือผู้ปกครองควรอนุญาต ให้บุตรหลานของตนได้มีโอกาสได้เห็นเด็กที่เกิดใหม่ ควรมีการเลี้ยงสัตว์ไว้ที่บ้าน เพื่อจะได้รู้จักเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปร่าง และกายภาพเหล่านั้น และควรให้เด็กได้อ่านเอกสารหรือหนังสือเกี่ยวกับเพศศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมบ้างตามสมควร

8. ควรให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์หรือรู้จักประกอบกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งจะเป็นการเบี่ยงเบนแรงดันทางเพศ หรือการมรณห์ ให้แสดงออกในรูปอื่น ที่เป็นประโยชน์ เช่น การทำงานอดิเรก ส่งเสริมให้เล่นกีฬา หรือประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทอื่น ๆ

9. ควรส่งเสริมให้ยอมรับความจริงในเรื่องเพศของตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนบุตรหลานของตนเองให้รู้จัก และยอมรับเพศของตนเองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติตั้งแต่เด็ก ควรส่งเสริมให้เด็กรู้จักเกียรติ และศักดิ์ศรีของเพศ มีความภูมิใจในเพศตนเอง รู้จักให้เกียรติ และความสำคัญของเพศตรงข้าม มีความชื่นชม และเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพศตรงข้ามตามโอกาสอันสมควร เป็นการส่งเสริมลักษณะแห่งการเป็นสุภาพบุรุษ และสุภาพสตรีแก่เด็ก

10. บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในเรื่องเพศ โดยสร้างบรรยากาศในบ้านให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ครอบครัวย่อมเป็นสถานที่ให้การศึกษาหรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ และชีวิตครอบครัวที่ดีที่สุดให้แก่เด็ก ซึ่งจะเป็นรอยปรับใจ และฝังลึก

ลงไปจิตใจของเด็กโดยเด็กจะได้เรียนรู้ถึงมาตรฐานแห่งความประพฤติทางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ชีวิตครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบิดามารดาของเด็ก

อัมพร โอตระกูล (2537) กล่าวว่า การให้ความรู้เรื่องเพศกับเด็กต้องให้ความรู้เหมาะสมกับวัยเด็ก หมายความว่า บอกความรู้เรื่องเพศให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของสติปัญญาเด็กในวัยต่างๆ กันในเด็กเล็กก็บอกเท่าที่เด็กถามไม่จำเป็นต้องขยายความ แต่ในเด็กโต หรือเด็กวัยรุ่นที่เด็กเริ่มเข้าใจ และความรู้มากขึ้น จึงต้องขยายความให้ละเอียดมากขึ้น โดยธรรมชาติพ่อแม่ควรเป็นผู้สอนแก่นบุตร แม่ควรสอนบุตรหญิง พ่อควรสอนบุตรชาย แต่ในบางครั้งไม่จำเป็นต้องสอนบุตรเพศเดียวกันกับพ่อแม่สามารถสลับเพศได้ทั้งนั้นตามสถานการณ์ และเรื่องราว ซึ่งกล่าวถึงหลักการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาแก่นบุตรวัยรุ่น ดังนี้

1. ต้องพูดความจริงอย่างแจ่มแจ้งตรงไปตรงมา ไม่พูดหลอกเด็ก และไม่ควรรบอเด็ก
ครั้งๆ กลางๆ ควรบอกให้จบตามคำถามที่เด็กถามตามวัยที่ควรรู้
2. เวลาที่เด็กถามเรื่องเพศควรรับตอบในตอนนั้นอย่าผัดวันประกันพรุ่ง เพราะทำให้เด็ก
เข้าใจผิด พ่อแม่หรือผู้ถูกถามไม่อยากบอก เด็กจะไปหาความรู้จากแหล่งอื่น ซึ่งอาจให้ความรู้ที่ไม่
ถูกต้อง
3. เมื่อเด็กถามเรื่องเพศอย่าแสดงสีหน้าท่าที่หัวเสียหรือแสดงลักษณะเชิงดูหมิ่นหรือ
เป็นเรื่องตลก เด็กจะรู้สึกน้อยใจ และเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ดีแล้วเด็กจะไปหาความรู้จากแหล่งอื่นที่
ไม่เหมาะสมโดยปิดบังผู้ใหญ
4. อย่างเขะเขี่ยเด็กว่า ไม่รู้เรื่องเพศให้เด็กอาย เด็กจะไม่ไว้วางใจ และไม่เคารพเชื่อ
คำสั่งสอนเรื่องเพศ หรือเรื่องใดที่บิดามารดาไม่จริงก็บอกไปตามความจริงว่าไม่รู้ แต่บิดามารดา
จะต้องไปหาความรู้จากผู้รู้มาตอบให้เด็กทราบภายหลัง
5. ที่สำคัญที่สุดในการสอนเรื่องเพศก็ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามข้อข้องใจ
ทั้งหมดเพราะบางครั้งสิ่งที่เขาอยากรู้บิดามารดาอาจไม่ได้สอนเลย

อำพล สุอำพัน (2541) ได้กล่าวถึงหลักการสอนบุตรวัยรุ่นดังนี้

1. ลดบทบาทความเป็นบิดามารดาลง แล้วเพิ่มบทบาทความเป็นเพื่อนให้มากขึ้น ซึ่งพ่อ
แม่จะต้องปรับเปลี่ยนเป็นวัยรุ่นกับลูกด้วย ลูกก็จะเข้าถึงพ่อแม่ได้ดียิ่งขึ้น อย่าคิดว่าวัยรุ่นควรจะปรับ
หาพ่อแม่เท่านั้น พ่อแม่ต้องพยายามปรับให้เข้ากับวัยรุ่นด้วยเช่นกัน
2. งดการลงโทษที่รุนแรงหันมาใช้เหตุผล จะทำให้วัยรุ่นเข้าใจพ่อแม่ได้มากขึ้น มี
ความรู้สึกคล้อยตาม และอยากปฏิบัติตามพ่อแม่มากขึ้น ซึ่งพ่อแม่ก็ต้องรับฟังเหตุผลของวัยรุ่นเช่นกัน
และต้องยอมรับแนวคิดของวัยรุ่นในปัจจุบันบ้างเพราะวัฒนธรรมและสังคมได้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง
3. ให้วัยรุ่นได้มีประสบการณ์หลาย ๆ แห่งหลาย ๆ มุม แม้ว่าจะเป็นประสบการณ์ในด้าน
ลบ ก็สามารถให้ความรู้ให้เห็นได้ สามารถวิเคราะห์ด้วยปัญหาว่าอะไรควร ไม่ควร เพราะอะไร การ

ปิดบังประสบการณ์บางอย่างอาจผลักดันให้เด็กคิด และอยากรู้อยากเห็น และเดินทางเข้าสู่ประสบการณ์อันไม่ดื่นนอย่างปราศจากการยับยั้ง

4. บ้านต้องมีความสุข บ้านที่มีความสุขเปรียบเสมือนชุมพลึงให้กับวัยรุ่น ทั้งพลึงพลึงคั่น และพลึงสำรอง ที่ทำให้วัยรุ่นสามารถเผชิญ และปรับตัวกับสภาพสังคมปัจจุบันได้ สามารถเป็นกำลังใจให้เด็กไปในทิศทางที่ดี สามารถปลอบประโลมใจเมื่อทุกข์ร้อนหรือผิดหวัง และเป็นแหล่งของความสุข เป็นที่พักพิงใจ โดยไม่ต้องไปหาที่พักพิงใจที่อื่นซึ่งอาจเป็นอันตรายได้

วิธีการสอนเพศศึกษา ครอบครัวนับเป็นสถาบันที่เด็กควรจะได้รับ การอบรมขัดเกลาความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ อุปนิสัย และความประพฤติที่ดีงามเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือการมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยเด็กจากบิดามารดา มีผู้กล่าวไว้คือ

สุพัตรา สุภาพ (2534) กล่าวไว้ดังนี้

1. การขัดเกลาอบรมโดยตรงเป็นสิ่งทีพ่อแม่ต้องการให้บุตรปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนทีกลุ่มสังคมนั้นได้กำหนดไว้ เป็นการบอกว่าสิ่งใด ควรทำหรือไม่ควรทำ อะไรผิดอะไรถูก ฯลฯ ซึ่งนับว่ามีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้เด็กได้สามารถวางตัวให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ การขัดเกลาโดยตรงจากครอบครัวจะใช้วิธีการอบรมสั่งสอนในรูปของการบอกเล่าชมเชย คำตำหนิ สอน เป็นต้น

2. การขัดเกลาอบรมโดยทางอ้อม เด็กจะได้รับประสบการณ์จากการสังเกตการณ์กระทำของสมาชิกในครอบครัว เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ผู้ใกล้ชิด

อัมพร โอตระกูล (2537) กล่าวถึงวิธีการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่น ดังนี้

1. วิธีการสอนควรใช้การพูดคุยอย่างเป็นกันเอง หรือถ้าคนฟังเห็นจำนวนหลายคนก็อาจใช้การสอนแบบอธิบายเป็นกลุ่มโดยพิจารณาตามความเหมาะสม

2. ลักษณะการสอน ผู้สอนควรวางท่าทีธรรมดาให้เป็นธรรมชาติเหมือนการสอนหรือพูดเรื่องทั่ว ๆ ไป อย่าแสดงท่าทีหรือปฏิกิริยาว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่ากลัว ร้ายกาจ เลวทราม ลามก หรือเป็นเรื่องลับลมคมในทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกกระดึ้นอารมณ์ทางเพศ เวลาพูดหรือสอนเรื่องเพศอย่าทำข่มเสียงสำเนียงล้อเลียนทางกาม

3. ภาษาของการสอนเพศศึกษาควรใช้ภาษาทีเหมาะสมกับวัยเด็ก และเหมาะสมกับภาษาถิ่น ใช้ภาษาทีสามารถสื่อความหมายต่อผู้ฟังได้ ไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการมากเกินไป หรือศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ทีไม่แพร่หลาย ไม่ควรใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษควรใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมาทีเหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง

กล่าวได้ว่าการสอนทีดีนอกจากผู้สอนจะต้องมีความรู้ทีถูกต้องในเนื้อหาแล้วยังจะต้องมีวิธีการสอนทีดี และเหมาะสม ซึ่งวิธีสอนทีดีทีสุดคือวิธีสอนทีช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ดังนั้นในการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นพอสรุปได้ว่า ผู้สอนคือบิดามารดาจะต้องเริ่มต้นด้วยการ

เตรียมความพร้อมในเนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและวัยบุตร ประกอบกับการมีทัศนคติที่ดีต่อเพศศึกษา จะส่งผลให้บิดามารดาเกิดความมั่นใจในการสอนเพศศึกษาแก่บุตร รวมทั้งจะต้องมีหลัก และวิธีการสอน หรือมีการใช้เทคนิคในการสื่อสารเรื่องเพศที่เหมาะสมกับบุตรวัยรุ่น ซึ่งนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้บุตรวัยรุ่นเกิดความไว้วางใจ และกล้าที่จะพูดคุยปรึกษา หรือซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ ในเรื่องเพศกับบิดามารดา จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นที่ได้จากการศึกษาพบลักษณะวิธีการสอนที่เป็นการสอนโดยตรง และการสอนโดยทางอ้อม การสอนทั้งสองลักษณะดังกล่าวมีทั้งวิธีการปฏิบัติในเชิงบวก และเชิงลบ สามารถพบในการปฏิบัติจริงของบิดามารดาดังนี้

1. วิธีการสอนโดยตรง เป็นวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรในเรื่องเพศอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เช่น การพูดคุย แนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศแก่บุตรขณะรับประทานอาหารเช้า หรือ ยกตัวอย่างขณะดูโทรทัศน์ รวมถึงการยกตัวอย่างประสบการณ์ชีวิตมาสอนบุตร การนำเอกสารเกี่ยวกับเรื่องเพศมาให้บุตรอ่าน เป็นต้น

2. วิธีการสอนโดยทางอ้อม เป็นวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรในเรื่องเพศส่วนใหญ่พบมาก โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.1 การป้องกันและควบคุมไม่ให้บุตรเกี่ยวข้องกับ ขวัญ หมายถึง วิธีที่ใช้การควบคุมขึ้นาพฤติกรรมทางเพศที่เกิดจากพัฒนาการของบุตรตามที่บิดามารดาต้องการ แล้วให้บุตรทำตามเพื่อป้องกันไม่ให้บุตรประพฤติผิดที่ผิดการหรือมิให้ประพฤติชั่วเมื่ออยู่ลับตาบิดามารดา รวมถึงการควบคุมข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งจัดเป็นวิธีการสอนในทางลบ (Sear, Maccoby, Levin, 1957 อ้างถึงใน เสาวคนธ์ วีระศิริ, 2533)

2.2 การใช้บทลงโทษหรือ ขู่ให้กลัว หมายถึง วิธีที่เลือกปฏิบัติเมื่อมีความรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์นั้น ๆ ได้ ในบางครั้งจึงต้องตัดสินใจใช้วิธีบอกให้บุตรหยุดการกระทำที่ไม่เหมาะสมนั้นทันที ซึ่งจัดเป็นวิธีการสอนในทางลบ (Sear, Maccoby, Levin, 1957 อ้างถึงใน เสาวคนธ์ วีระศิริ, 2533)

2.3 การบูรณาการในการดำรงชีวิต หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรในเรื่องเพศ โดยการผสมผสานเข้าไปในการดำเนินชีวิต เช่น การสอนบุตรให้เรียนรู้บทบาทในครอบครัวจากการทำงานบ้าน หรือการเรียนรู้บทบาทในสังคมด้วยการพานบุตรไปงานเลี้ยง การมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวด้วยการให้ความรัก ความเอาใจใส่เอื้ออาทรต่อกันระหว่างสมาชิกในทางบวก ซึ่งผสมผสานในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นธรรมชาติที่สามารถซึมซับทั้งด้านความรู้สึกรู้ และแนวคิดในการปฏิบัติตนได้ต่อไป

สรุปแล้วจะเห็นว่า การสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่บิดามารดา / ผู้ปกครองควรสอนบุตรตนเองเพื่อให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวสามารถเผชิญปัญหาได้อย่างเท่าทันตลอดจนมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม และปลอดภัย

2. บทบาทบิดามารดาในการสอนเพศศึกษา

สุพัตรา สุภาพ (2534) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลในสถานภาพ หรือตำแหน่งนั้น หรือเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่พึงกระทำตามสถานภาพฐานะของตนในสังคม

การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นกับองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้ (Allport, 1976)

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาท (Role Expectation) คือบทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติเป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสังคม และเป็นไปตามสถานภาพที่บุคคลนั้นดำรงอยู่
2. อคติโนทัศน์ของบทบาท (Role Conception) คือการที่บุคคลมองเห็น หรือคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร โดยเขาจะวาดภาพของเขาตามความคิด การรับรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของสังคม ซึ่งในความเป็นจริงอาจสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรือไม่ก็ได้
3. การยอมรับบทบาท (Role Acceptation) คือการยอมรับบทบาท ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบาทนั้นเป็นของตนเอง และรับรู้ว่าเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง มีความสำคัญต่อตนเอง และก่อให้เกิดความขัดแย้งกับแนวทางที่สังคมกำหนดไว้น้อยที่สุด
4. การปฏิบัติตามบทบาท (Role Performance) คือ การปฏิบัติตามบทบาทของบุคคลซึ่งขึ้นกับองค์ประกอบทั้ง 3 ประการที่กล่าวมา การปฏิบัติตามบทบาทจะมีมากขึ้นเพียงใดขึ้นกับระดับความเข้าใจ การรับรู้ และการยอมรับในบทบาทนั้น

จะเห็นได้ว่า การแสดงบทบาทเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งบทบาทบิดามารดา ประกอบด้วย บทบาทหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเลี้ยงดูลูก ด้านการแก้ปัญหา การหาเลี้ยงครอบครัว บทบาทด้านนี้เป็นแบบอย่างทางสังคม และการอบรมสั่งสอนลูก โดยเฉพาะเรื่องเพศ เพราะครอบครัวเป็นสถานที่ซึ่งเด็กควรได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับบทบาททางเพศ ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นการสอนเพศศึกษาที่บ้านย่อมเป็นหน้าที่ หรือความรับผิดชอบโดยตรง และสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบิดามารดา แต่บุคคลมิได้ต้องการแสดงบทบาททุกบทบาทเสมอไป มีหลายบทบาทที่บุคคลไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งเมื่อบุคคลเกิดความไม่เข้าใจในบทบาท ไม่รู้ว่าบทบาทนั้น ๆ เป็นบทบาทของตน และไม่เล็งเห็นประโยชน์ของการแสดงบทบาทย่อมมีผลทำให้เกิดความล้มเหลวในการแสดงบทบาทได้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรการรับรู้บทบาทของบิดามารดาเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาแก่นุตรมาศึกษา

3. แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว และวิธีการเลี้ยงดูบุตร

3.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะความผูกพันเกี่ยวข้อกันทางพฤติกรรมภายในครอบครัวที่ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร ที่อาศัยอยู่ในครอบครัว มีความรัก ความห่วงใย มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว

ปัจจัยในการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว

จรรยา สุวรรณทัต (2523) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจของสังคม และครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน

2. การรู้จักบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถปฏิบัติภารกิจ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งบิดามารดา และตัวเด็กเอง บิดามารดามีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรก็ควรกระทำโดยมีรากฐานจากเหตุ และผล ไม่กระทำด้วยอารมณ์

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติ และความต้องการมูลฐานของเด็ก บิดามารดาที่มีความเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อเด็กเกิดปัญหา ย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของบิดามารดาในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้นับว่ามีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศในครอบครัว โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของบิดามารดาซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา และบุตร

อัมเบอร์สัน (Umberson, 1992) ให้ความเห็นว่า สัมพันธภาพในครอบครัว จะมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

1. สัมพันธภาพในครอบครัวจะต้องยั่งยืน
2. บุตรมีความสัมพันธ์ต่อบิดามารดา
3. สังคมจะยกย่องครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดี
4. ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพดี สมาชิกในครอบครัวจะเกิดความรู้สึกมีคุณค่า และเจตคติที่ดีต่อสังคม

5. ความผูกพันระหว่าง บิดา มารดา และบุตรต้องมีความเกี่ยวข้องตลอดเวลา

ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของชีวิตครอบครัว บิดา มารดาที่ให้ความรัก และดูแลเอาใจใส่บุตรอย่างสม่ำเสมอ ย่อมเกิดความผูกพันในครอบครัว และเกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน เป็นโอกาสในการพูดคุย อบรมสั่งสอนในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่อง

เพศได้ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างบิดามารดา และบุตร มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตรหรือไม่

3.2 วิธีการเลี้ยงดูบุตร

วิธีการเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาจึงเป็นปัจจัยเสริมที่น่าจะเป็นความสัมพันธ์ และนำไปสู่การสอนเพศศึกษาของบิดามารดาแก่บุตรได้ วันทนี วาสิกะสิน และคนอื่นๆ (2537) อธิบายว่าก่อนที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศให้แก่เด็กได้ นอกจากบิดามารดาต้องมีความรู้ในเรื่องเพศอย่างเพียงพอ และมีทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศแล้ว บิดามารดายังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรด้วย

บาร์มรินด์ (Baumrind cited in Mussen, 1990 อ้างในสุภาศิริ การิกกาญจน์, 2541) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูบุตร ออกเป็น 3 แบบคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) เป็นการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่บิดามารดาใช้เหตุผลกับบุตรน้อย และมักใช้อำนาจในการอบรมบุตร (Power Assertive Discipline) รวมทั้งให้ความรัก เอาใจใส่ ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจกับบุตรน้อย และมักไม่กระตุ้นให้บุตรให้พูดคุยเกี่ยวกับการตัดสินใจหรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ของตนเอง บิดามารดาเหล่านี้มักใช้อำนาจอย่างอิสระ พยายามให้บุตรเชื่อฟังตนเสมอ มักวางกฎเกณฑ์ให้บุตร และคาดหวังว่าบุตรจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้นโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ลูกต้องเชื่อฟังและให้ความเคารพนับถือบิดามารดา
2. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้อำนาจอย่างมีเหตุ (Authoritative) เป็นรูปแบบที่บิดามารดามีการควบคุมบุตร และเรียกร้องให้บุตรมีวุฒิภาวะเช่นเดียวกับแบบแรก แต่การควบคุมจะมีความยุติธรรมมากกว่า มีการสื่อสารที่ดี และชัดเจนกับบุตร ให้คำอธิบายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่างที่ได้วางไว้ และเปิดโอกาสให้บุตรแสดงความคิดเห็นของตนเอง บิดามารดาพยายามตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของบุตรเท่าที่เป็นไปได้ และอย่างเหมาะสม ให้ความเคารพในสิทธิ และความคิดเห็นของบุตร และช่วยให้บุตรมีความมั่นคงในความคิดเห็นของตนเอง
3. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบปล่อยตามใจ (Indulgent Permissive) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้อิสระกับบุตร และมักไม่เรียกร้องให้บุตรมีวุฒิภาวะหรือควบคุมบุตร บิดามารดาจะให้ความรัก ความอบอุ่น และตามใจบุตรมาก รวมทั้งไม่ใช้การควบคุมบุตร ขาดการอบรมบุตร ขอมให้บุตรควบคุมตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บิดามารดาจะมีความอดทนต่อพฤติกรรมของบุตรอย่างมาก และไม่คอยลงโทษบุตร

ผลการศึกษา ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (Roger, 1972 อ้างใน จิราภรณ์ เมนะพันธุ์, 2538) ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรในครอบครัว โดยแบ่งเป็น 3 แบบดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือความสามารถ ความคิดเห็นของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร

2. แบบเข้มงวดกวดขัน หรือ แบบคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร บิดามารดาจะเข้มงวดทั้งการกระทำ ความคิด ความเชื่อต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดากำหนดไว้ หรือควบคุมไม่ให้ความสะดวกในการกระทำตามที่ตนต้องการ และคุ้มครอง ปกป้อง และให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

3. แบบปล่อยปละละเลยหรือแบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจปรารถนาไม่รับความอบอุ่นเท่าที่ควร

จะเห็นว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู จะมีหลายลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งแต่ละลักษณะจะมีอิทธิพลโดยตรงกับบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งทำให้ครอบครัวมีบรรยากาศแตกต่างกันไปดังนี้

1. บรรยากาศแบบอิตาเลียน โดย ครอบครัวให้สิทธิขาดแก่บิดา บิดามีอำนาจสิทธิขาดทุกอย่างภายในบ้าน แม้กระทั่งการตัดสินใจแทนสมาชิกในครอบครัว บิดาจะสร้างกฎเกณฑ์ให้สมาชิกในครอบครัวได้ปฏิบัติตาม มารดามีหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่อาจมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับบิดาอยู่บ้าง บุตรถูกปิดกั้นความคิดเห็น บิดามารดาเท่านั้นที่มีสิทธิขาดทุกอย่างในบ้าน ครอบครัวแบบเอเชียจะมีบรรยากาศเช่นนี้มาก

ผลคือ จะมีช่องว่างเกิดขึ้นระหว่างบุตรกับบิดามารดา บุตรจะรู้สึกว่าหัว เป็นคนอ่อนแอทางความคิด ขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง บางคนถูกค่านิยมของครอบครัวครอบงำ จนไม่กล้าทำอะไรที่คิดว่าบิดามารดาจะไม่พอใจ บุตรจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน หรือสิ่งแวดล้อมนอกบ้านมากกว่า

2. บรรยากาศแบบเสรีภาพสุดขีด บิดามารดาต่างก็มีภาระหน้าที่จนไม่มีเวลาให้ครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรห่างเหิน บางทีบิดามารดาคิดว่าเด็กมีเชื้อสายดีก็จะดีได้เองทำให้เด็กอ่อนการอบรม เด็กประเภทนี้ถ้าบิดามารดามีฐานะดี จะได้รับการปรนเปรอเงินทอง โดยบิดามารดาคิดว่าเงินทองแทนความรัก ความเอาใจใส่ของตนที่มีต่อลูกได้

ผลคือ บุตรขาดความอบอุ่น ไม่รู้ว่าสิ่งใดควร หรือไม่ควรกระทำ ขาดความเข้าใจ ขาดความรู้จักรักหรือให้อภัยคนอื่น บางทีจะรัก และหลงตัวเองสูง ถ้าถูกสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายชักจูงก็สามารถประพฤติผิดนอกรอบได้ เช่นเดียวกับครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบอิตาเลียน

3. บรรยากาศแบบประชาธิปไตย ครอบครัวแบบนี้บิดามารดาสนใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการเลี้ยงดูบุตร เป็นบรรยากาศที่สร้างสรรค์ชีวิตแก่เด็ก ให้โอกาสบุตรในการแสดง

ความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการวางแผนชีวิตครอบครัวตามสมควร นอกจากนั้นบิดามารดาต้องแสดงบทบาทความเป็นบิดามารดาที่มีความปรองดองต่อกัน รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ร่วมกันรับผิดชอบในภารกิจต่าง ๆ ของครอบครัว ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน การแสดงออกของบิดามารดาเช่นนี้จะสร้างความเข้าใจ และเป็นแบบพิมพ์ของบุตร

ผลคือ บุตรจะรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก กล้าเผชิญความจริง กล้ารับผิดชอบ มีความเสียสละ รู้จักให้อภัยคนอื่น

ดังนั้น รูปแบบการเลี้ยงดูบุตรที่แตกต่างกัน น่าจะมีผลต่อการสอนเพศศึกษาของบิดามารดา บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย ให้ความรัก ใช้เหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุตร และควบคุมบุตรอย่างเหมาะสม น่าจะมีการพูดคุยหรือสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดกดขี่หรือปล่อยปละละเลย ผู้วิจัยจึงทำการศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูบุตรด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดา

สถานภาพของบิดามารดา เดิมในสังคมไทย บิดาส่วนใหญ่มักเป็นผู้ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนหน้าที่ในการดูแลงานภายในบ้าน การเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนบุตรมักเป็นหน้าที่ของมารดา แต่จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้บิดา และมารดาต้องปรับบทบาทในการช่วยกันทำงาน และเลี้ยงดูบุตร โดยทั่วไปแล้วพ่อจะเป็นผู้เข้มแข็ง เด็ดขาด มีวินัย ส่วนมารดาเป็นผู้ที่อ่อนโยน นุ่มนวล และอบอุ่น ซึ่งฟอรัมม์ (Fromm, 1974 อ้างใน ชัยยุทธ ดาผา, 2534) กล่าวว่า “ความรักเยี่ยงมารดา” เป็นความรักที่มีต่อลูกตามธรรมชาติโดยไม่มีเงื่อนไข เพราะแม่พร้อมเสมอที่จะให้ ความรักของแม่จึงเป็นแรงจูงใจสำคัญในการสร้างความรู้สึกว่าตนมีคุณค่าแก่ลูกทำให้ลูกรู้ว่าตนเป็นที่ยอมรับ ส่วน “ความรักเยี่ยงบิดา” เป็นความรักที่มีเงื่อนไข เพราะความรักจากพ่อต้องมีข้อแลกเปลี่ยน คือ ก่อนที่พ่อจะให้ความรัก ลูกจะต้องแสดงพฤติกรรมกระทำความดีอย่างหนึ่งก่อนทำให้เด็กเรียนรู้ค่านิยมและความรับผิดชอบ ดังนั้นบิดา และมารดาจึงน่าจะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรแตกต่างกัน ดังผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) พบว่ามารดา มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดา ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรสถานภาพความเกี่ยวข้องกันบุตรมาศึกษาในครั้งนี้

อายุ

อายุของบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่นนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกันขั้นตอนการพัฒนาในวัยผู้ใหญ่ อีริกสัน (Erikson, 1959 อ้างใน สุภาศิริ การิกาญจน์, 2541) ได้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการหลังจากวัยรุ่นไปแล้วเป็น 3 ขั้นคือ

1. วัยผู้ใหญ่ตอนต้น หญิง และชายที่เริ่มเป็นบิดามารดาเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่นจะพบว่า ในขณะที่ลูกของตนเป็นวัยรุ่นบิดามารดาจะมีอายุประมาณ 25 – 30 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นอยู่ในขั้น Intimacy ที่มีความรู้สึกที่ตนเองยังมีเพื่อน มีส่วนในการรับผิดชอบสังคมอย่างเต็มที่ ในขั้นนี้บิดามารดามักจะจำกัดขอบเขตของตนภายในครอบครัว ที่ทำงาน และสังคม ซึ่งในวัยนี้จะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเวลา

2. วัยผู้ใหญ่และวัยกลางคน หญิงชายที่เริ่มเป็นบิดามารดาเมื่ออายุ 20 ปีกว่า จะพบว่าในขณะที่บุตรตนเองเป็นวัยรุ่น บิดามารดาจะมีอายุประมาณ 30-50 ปี เป็นวัยผู้ใหญ่ และวัยกลางคน อยู่ในขั้น Generativity ที่รับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่น มีความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ บิดามารดาจะคำนึงถึงภารกิจเป็นหลัก จะทุ่มเทสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ลูก เพื่อให้ลูกได้รับแต่สิ่งที่ดี

3. วัยผู้ใหญ่ตอนปลาย หญิงชายที่เริ่มเป็นบิดามารดาเมื่อมีอายุ มากแล้ว เมื่อบุตรของตนเองเป็นวัยรุ่นบิดามารดาจะมีอายุมากกว่า 50 ปี ซึ่งอยู่ในขั้น Integrity ที่มีความรู้สึกมั่นคง เป็นวัยที่บิดามารดาประสบความสำเร็จในชีวิตสูงสุด แต่บิดามารดาที่มีอายุมาก อาจไม่เข้าใจถึงการดิ้นรนต่อสู้ของเด็กวัยรุ่น บทบาทที่แสดงอาจเป็นบทบาทของปู่ ย่า ตา ยาย

ดังนั้นบิดามารดาที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสอนเพศศึกษาต่อบุตร ซึ่งเห็นจากผลการศึกษาของ สุวรรณ ศรีจันทร์ธาดา (2527) พบว่าบิดามารดาที่อายุ 21 – 30 ปี และสูงกว่า มีความพร้อมในการเป็นบิดามารดามากกว่าบิดามารดาที่มีอายุ 20 ปี และต่ำกว่า และจากการศึกษาของ วิมลรัตน์ จงเจริญ (2528) พบว่าบิดามารดาที่อายุน้อยกว่า (35-40 ปี) จะมีการให้คำแนะนำในเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีอายุมาก (55 ปี และมากกว่า) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำเนียง เข้มสะอาด (2529) พบว่าบิดามารดาที่มีอายุมากกว่า 30 ปี รับรู้บทบาทของตนเองในการเลี้ยงดูทารกดีกว่าบิดามารดาที่มีอายุน้อย แต่อย่างไรก็ตาม รัชณี लाखโรจน์ (2527) กล่าวว่าถ้าบิดามารดาอายุน้อย มักจะไม่มีประสบการณ์การอบรมเลี้ยงดูบุตร และมีปัญหาด้านการเงินทำให้เลี้ยงดูบุตรไม่ได้เต็มที่ และมีอารมณ์เกรี้ยว อย่างไรก็ตามบิดามารดาอายุน้อย มักจะให้ความเป็นเพื่อนแก่บุตร มีเวลาและพลังที่จะติดตามดูแลใกล้ชิด ส่วนบิดามารดาอายุมาก มีประสบการณ์ และฐานะการเงินมั่นคงแต่มีข้อเสียคือ มีเวลาให้บุตรน้อย ไม่มีเวลาได้อบรมสั่งสอนบุตรอย่างใกล้ชิด และจากการศึกษาของ จรรยา เศรษฐบุตร และ อุทุมพร ภัทรวานิช (2534) พบว่าอายุของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความรู้ภาวะเจริญพันธุ์แก่ลูกกล่าวคือมารดาที่มีอายุมาก (46-68 ปี) หรืออายุน้อยกว่า (35-45 ปี) จะไม่มีผลต่อการให้ความรู้เรื่องการให้ความรู้ภาวะเจริญพันธุ์แก่ลูก และศุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) พบว่าอายุของแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูก ในขณะที่อายุพ่อมีความสัมพันธ์ในการสอนเพศศึกษา ($p < .05$)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นอายุของบิดามารดาจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ซึ่งหากบิดามารดาที่มีอายุในวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่ผ่านช่วงเวลาที่จำกัดตัวเอง

ในเรื่องของงาน และสังคม มาพุ่มเทให้กับครอบครัว และช่องว่างระหว่างวัยระหว่างบิดามารดากับบุตร วัยรุ่นก็น้อยกว่า บิดามารดาที่มีอายุสูงวัย บิดามารดาที่มีอายุในวัยกลางคน จึงน่าจะมีบทบาทในการ สอนเพศศึกษาได้ดีกว่าบิดามารดาในวัยอื่น ในการศึกษาครั้งนี้จึงนำตัวแปรอายุของบิดามารดามา ศึกษา

ระดับการศึกษา

การศึกษาจะเป็นสิ่งเสริมประสบการณ์ของบุคคล ให้สามารถนำประสบการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ และช่วยเพิ่มความสามารถให้บุคคลที่จะจัดประสบการณ์ใหม่ให้กับตัวเอง การศึกษา จึงเป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงาม ช่วยให้มีความรู้ ความสามารถมากขึ้นกว่าเดิม ผู้ที่มี การศึกษาสูงกว่า มักมีความสามารถในการคิด จำแนก ประเมิน ไตร่ตรอง ใช้เหตุผลได้ดีกว่าบิดา มารดาที่มีระดับการศึกษาค่ำ

จากการศึกษาของวิลสัน จงเจริญ (2528) พบว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง (เวลาในการ ศึกษา 13 ปี และมากกว่า) จะมีการให้ความรู้เพศศึกษาแก่บุตรดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาค่ำ (ไม่ได้เรียนหนังสือ เวลาในการศึกษา 1- 7 ปี และเวลาในการศึกษา 8 – 12 ปี) ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ กุลชลี ภูมิรินทร์ (2535) พบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาค่ำมักขาดความรู้ในด้าน สุขภาพอนามัย ทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำแก่บุตรได้ ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาดีย่อมมี ความรู้ความเข้าใจ ปัญหาสุขภาพของบุตรและ โสพิน สุวรรณกุล (2535) พบว่าระดับการศึกษาของบิดา มีความสัมพันธ์กับบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรกคือบิดาที่มีระดับการศึกษาสูงจะมี บทบาทในการเลี้ยงดูบุตรมาก ส่วนบิดาที่มีระดับการศึกษาค่ำจะมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรน้อย ซึ่ง คล้ายกับการศึกษาของ อเดมิโย และไบรเกอร์ (Adeyemo and Brieger, 1995 อ้างใน สุภาศิริ การิกาญจน์, 2541) ที่ทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง 253 ครอบครัว ในเขตชานเมืองไอบาดาน ประเทศไนจีเรีย พบว่าระดับการสื่อสารระหว่างบิดามารดากับบุตรในเรื่องครอบครัวศึกษา จะเพิ่มขึ้น ตามระดับการศึกษาของบิดามารดา และการรับรู้ในบทบาทของบิดามารดา แต่อย่างไรก็ตามการศึกษา ของปราณี แสดคง (2538) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติพัฒนากิจของ บิดามารดาในระยะครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น และการศึกษาของ สุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) เรื่องบทบาท ของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการศึกษาของ มารดาที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ พันธกิจของบิดามารดา และบทบาทการสอน เพศศึกษาให้กับบุตรวัยรุ่น

จากแนวคิดและผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นได้ว่า การศึกษาทำให้บุคคลเกิดการ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น มีความรู้ มีเหตุผล รู้จักใช้ความคิด และสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติบทบาท ที่เหมาะสมกับตัวเองได้ ซึ่งผู้ที่มีรับการศึกษาสูงน่าจะแสดงบทบาทตามฐานะของตนใน

สังคมได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาน้อย ดังนั้นระดับการศึกษาของบิดามารดาจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ในการศึกษาคครั้งนี้จึงนำตัวแปรระดับการศึกษาของบิดามารดาศึกษาในครั้งนี้

สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรสของบิดามารดาน่าจะมีผลต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร สถานภาพของมารดาที่หย่าร้างกัน หรือแยกจากกัน จะทำให้ มารดามีปัญหาการเลี้ยงดูบุตร มารดาต้องสวมบทบาททั้งบิดามารดาในการเลี้ยงดู มีความเครียด และมีความอดทนสูง ต้องอบรมสั่งสอนลูกตามลำพัง อาจส่งผลต่อสภาพสุขภาพจิตของมารดา และบุตร จนทำให้ไม่สามารถอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพที่ดีได้ (จิตรา วสุวานิช, 2524) นิวคอมเมอร์และยูดี (Newcomer and Udry, 1987) กล่าวว่ามารดาที่ไม่มีคู่สมรส ต้องรับภาระในการทำงานนอกบ้านตลอดวันมากกว่ามารดาที่มีคู่สมรสอยู่ด้วยกัน จึงทำให้ขาดโอกาสในการดูแลควบคุมพฤติกรรมของบุตร และตัวมารดาเองก็อาจจะมีการคบเพื่อนชาย และเพศสัมพันธ์ที่กลายเป็นแบบอย่างแก่บุตร จนแม้ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมบุตรได้ ทำให้มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของบุตร ซึ่งนิวคอมเมอร์ และยูดี ศึกษาพบว่าอิทธิพลของสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีผลต่อพัฒนาการทางเพศในวัยรุ่น เด็กที่อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวจะมีเพศสัมพันธ์เร็ว และบ่อยกว่าเด็กที่อยู่กับบิดา และมารดาในครอบครัวสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภจิร วิจิวิวัฒน์ (2533) ศึกษาความรู้ ทัศนคติ ประสิทธิภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ และโรคเอดส์ : กรณีศึกษานักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพทางเพศของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนชายที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันจะมีประสิทธิภาพทางเพศน้อยกว่านักเรียนชายที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาของ ชุติพร อินทรไพบูลย์ (2536) ศึกษา ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่มีสถานภาพสมรสที่แตกต่างกันคือ อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ หรือหย่าขาดจากกัน บิดามารดาหรือทั้งสองฝ่ายถึงแก่กรรม มีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2526) และวิชาญ รุ่งอุทัย (2533) พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ ความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมทางเพศ และประสิทธิภาพเรื่องเพศของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

จากแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาน่าจะมีผลต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ซึ่งครอบครัวที่บิดาและมารดาอยู่รวมกัน เคยผ่านประสบการณ์การเป็นวัยรุ่นชาย หรือวัยรุ่นหญิงมาแล้ว น่าจะสอนเพศศึกษาแก่บุตรแตกต่างกัน ในการศึกษาคครั้งนี้ จึงนำตัวแปรสถานภาพสมรสของบิดามารดาศึกษาในครั้งนี้

รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

รายได้เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมีผลต่อการเลี้ยงดูบุตร ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมมีพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันย่อมมีแนวคิด ค่านิยม และวิธีการดำเนินชีวิต การเลี้ยงดูบุตรที่แตกต่างกัน

สุจินา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) พบว่ามารดาที่มีรายได้ครอบครัวสูงกว่า จะมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรวัยเด็กเล็กสูงกว่ามารดาที่มีรายได้ปานกลาง และต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โสพิน สุวรรณกุล (2535) พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวก กับบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร วัยขวบปีแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามบังอร สุภวิทิตพัฒนา (2536) ศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยของครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อผลการเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ แต่เหตุที่กระทบอาจแตกต่างกัน โดยครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมักเป็นครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา ต้องทำงานหารายได้นอกบ้านทั้งคู่ จึงมีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนบุตรได้น้อยลง ส่วนครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ บิดามารดาอาจมีความเครียดที่จะต้องหารายได้ให้มีความเพียงพอสำหรับสมาชิกในครอบครัว จึงไม่สนใจที่จะดูแลอบรมสั่งสอนบุตรมากนัก และส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีการศึกษาน้อย ความคาดหวังในคุณภาพของบุตรจึงมีน้อยกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ดังนั้นครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงน่าจะมีการสอนเพศศึกษามากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จึงได้นำตัวแปรรายได้มาศึกษาในครั้งนี้

ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของบิดามารดา

ทัศนคติเป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีความรู้สึก ความคิดเห็น ที่จะตอบสนองหรือปฏิเสธต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ผ่านมามากน้นไปก็มีความเห็นขัดแย้งกันว่าควรสอนเพศศึกษาแก่บุตรหรือไม่ ถ้าบิดามารดามีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศก็กล้าที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่บุตร คินเซย์ (Kinsey, 1996 อ้างใน ชาติ แจ่มนุช, 2539) กล่าวว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัวจะมีส่วนสำคัญประการหนึ่งในการปลูกฝังเจตคติ และค่านิยมในเรื่องเพศ บิดามารดา และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวจะมีส่วนสำคัญประการหนึ่งในการปลูกฝังเจตคติ และค่านิยมในเรื่องเพศ บิดามารดา และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวจะมีส่วนสำคัญในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Sexual Socialization) โดยเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมทางเพศโดยตรงจากการอบรมสั่งสอนหรือเป็นตัวแบบ (Modeling) ของการแสดงออกทางความเชื่อ และค่านิยมทางเพศโดยอ้อมจากวิถีชีวิตประจำวัน ในครอบครัวเด็กจะค่อย ๆ รับรู้ค่านิยมเรื่องเพศเรื่องใดดี เรื่องใดควรทำ ดังนั้นบิดา

มารดาควรมีการพูดคุย อบรมสั่งสอน และแสดงบทบาทในการปลูกฝังทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศแก่บุตร เพื่อบุตรจะได้ซึมซับและมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมต่อไป ดังผลการศึกษาของ ปราโมทย์ ปานกำเนิด (2531) ได้ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาที่บ้าน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้าน และผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาต่างกัน วันเพ็ญ วรารกุล (2536) ได้ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรปราการที่มีต่อการสอนเพศศึกษา พบว่า ผู้ปกครองหญิงมีเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศศึกษามากกว่าผู้ปกครองชาย และจากผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) พบว่าเจตคติเรื่องเพศของมารดามีความสัมพันธ์กับบทบาทของมารดาในการสอนเพศศึกษาบุตรสาววัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวคนธ์ วีระศิริ (2533) พบว่าเจตคติ และการปฏิบัติของบิดามารดาในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กก่อนวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตาม วิมลรัตน์ จงเจริญ (2528) พบว่า ความรู้ ทัศนคติเรื่องเพศระหว่างบิดามารดา ไม่มีความแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ มอร์, ปีเตอร์ และเฟอร์สแตนเบิร์ก (Moorre, Peterson and Furstenberg, 1986) อ้างใน มลิจันทร์ เกียรติสังวร, (2542) ศึกษาเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของบุตรวัยรุ่น พบว่า กลุ่มบิดามารดา ที่มีค่านิยมดั้งเดิม และทัศนคติต่อการพูดคุยเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรบ่อย จะมีผลทำให้บุตรไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

การรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษา

การรับรู้บทบาท และผลการสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการที่บุคคลจะแสดงบทบาทหรือปฏิบัติตามหน้าที่ใด ๆ นั้น บุคคลต้องยอมรับว่าบทบาทนั้นเป็นของตน และรับรู้ถึงผลดีหรือประโยชน์ของการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมนั้น ดังนั้นถ้าบิดามารดารับรู้และตระหนักว่าการสอนเพศศึกษาแก่บุตรเป็นบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของตน และเล็งเห็นประโยชน์ของการสอนเพศศึกษา ก็จะทำให้บิดามารดา มีการสอน ให้คำแนะนำเรื่องเพศแก่บุตรมากขึ้น ดังผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) พบว่าการรับรู้บทบาทการสอนเพศศึกษาลูกสาว เป็นบทบาทของครู มีความสัมพันธ์เชิงลบกับบทบาทของแม่ในการสอนเพศศึกษาให้แก่ลูกสาว นั่นคือการที่พ่อแม่รับรู้ว่าเป็นผู้มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาวจะมีบทบาทในการสอนลูกสาวน้อยกว่าการที่พ่อแม่รับรู้ว่าเป็นบทบาทในการสอนเป็นบทบาทของพ่อแม่เอง และพวงพรรณ จันทร์ตรี (2539) พบว่าการสั่งสอนเรื่องเพศจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของการรักษาพรหมจารีของสตรีโสดที่ศึกษาอยู่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศของบิดาหรือมารดา

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา นับว่ามีอิทธิพลต่อความรู้เรื่องเพศของบิดา มารดา ซึ่งแหล่งความรู้เรื่องเพศที่บิดามารดาได้รับมีทั้งสื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคลงานวิจัย ที่ศึกษาถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่บิดามารดาได้รับโดยตรงมีน้อย ส่วนใหญ่จะศึกษาในกลุ่ม วัยรุ่น งานวิจัยที่กล่าวถึงสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วยการศึกษาของ กฤตยา อาชวนิจกุล และ วราภรณ์ แซ่มสนธิ (2537) พบว่าการที่ครอบครัว และระบบการศึกษาหลักการการเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น ให้ไปเป็นการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ก็คือสิ่งที่ตอบสนองความอยากรู้ อยากเห็นเรื่องเพศของวัยรุ่น เท่าที่มีปรากฏอยู่ในท้องตลาด มักเป็นสื่อที่มีลักษณะชั่วร้ายและกระตุ้นเร้าความต้องการทางเพศสื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นวิดีโอเอ็กซ์ หนังสือภาพโป๊เปลือย และนิตยสารปลุกใจที่มีอยู่ดาษดื่น ล้วนแต่ไม่มีคุณภาพ ในแง่การสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษา หรือปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมในเรื่อง พฤติกรรมทางเพศ ในทางตรงกันข้ามสิ่งที่วัยรุ่นเรียนรู้จากสื่อเหล่านี้ยังเป็นการปลุกฝัง และตอกย้ำ ความเข้าใจผิดในเรื่องเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและความรู้ความเข้าใจที่ถูกบิดเบือนเช่นนี้เอง ที่วัยรุ่นเองยืนยันว่าเป็นผลจากการกระตุ้นเร้าโดยสื่อชั่วร้ายทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิดีโอเอ็กซ์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งแพร่หลายในหมู่วัยรุ่น มีผลทำให้วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยอยากรู้อยากลอง เกิดความต้องการแสวงหาประสบการณ์จริงทางเพศ

นอกจากนั้น การที่เด็กชายมีโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อต่าง ๆ โดยการยอมรับของสังคมที่เห็นว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องของผู้ชาย ดังจะเป็นได้จากเด็กผู้ชายเคยดูหนังโป๊ บางคนเคยดูวิดีโอโป๊ซึ่งสื่อชั่วร้ายทางเพศเหล่านี้ได้มาจากในบ้านของบิดา ของพี่ชาย บางคนถูกชักชวนจากพี่ชายแท้ ๆ ซึ่งตัวของวัยรุ่นเองเมื่อดูสื่อเหล่านี้ก็ยอมรับว่าอยากลองเมื่อมีโอกาส นับว่าผู้หญิงมีโอกาสเสี่ยงถ้าไม่รู้จักรหัสการปฏิเสธ อาจเกิดมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิดได้ (วิมล โรมา และฉัตรลา กาญจนสุทธิแสง, 2541) สอดคล้องกับ วิชา มหาคุณ (2538) รายงานปัญหาทางเพศในวัยรุ่น ศึกษาจากเด็กเยาวชนที่กระทำผิดพบว่าเด็ก และเยาวชนที่กระทำผิดยอมรับว่าเรียนรู้วิธีการร่วมเพศจากหนังสือ และสิ่งพิมพ์ลามก รวมทั้งวิดีโอลามก ซึ่งเผยแพร่ทั่วไปในกลุ่มวัยรุ่น และอาจชั่วร้ายให้เกิดการกระทำผิดทางเพศหรือเกิดพฤติกรรมเสียหายทางเพศได้โดยง่าย

สัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องสำคัญที่นำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ถ้าสัมพันธภาพดี มีความอบอุ่น รักใคร่เข้าใจ และตอบสนองความต้องการของบุตรอย่างถูกต้อง และเหมาะสมก็จะทำให้บุตรไว้วางใจ กล้าพูดคุย และปรึกษาหารือได้ทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องเพศด้วย

ดังเช่น การศึกษาของ จันทรแรม ทองศิริ (2539) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดน่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีครอบครัวอบอุ่น และบิดามารดามีสัมพันธภาพที่ดี

ต่อกัน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวแตกแยก ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า
สัมพันธภาพในครอบครัวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาแบบแผนพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบัน

ทาวน์เซนและวอโรบี (Townsend and Woroby, 1987) ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ใน
ครอบครัวที่ไม่ดี โดยเฉพาะสัมพันธภาพระหว่างแม่กับลูกสาวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ใน
วัยรุ่น เพราะเมื่อความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีลูกสาวจะขาดการสนับสนุนจากแม่ ทำให้ว้าวุ่นโศก
เศร้า และหันไปใกล้ชิดกับบุคคลอื่นอันจะนำมาสู่อารมณ์รักใคร่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ
เรย์โนลส์ และ ร็อบ (Reynolds and Rob) อ้างใน มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542) พบว่า การขาดความ
ใกล้ชิดกับครอบครัวจะทำให้เด็กขาดความสามารถในการพูดคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่ และนำไปสู่การมี
เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และจากการศึกษาของ เวินสไตน์ และธอนตัน (Weinstein and
Thornton) อ้างใน มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542) พบว่าเด็กที่มีสัมพันธภาพใกล้ชิดกับพ่อแม่จะมีเจต
คติและพฤติกรรมคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของแม่ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ห่างเหินหรือสัมพันธภาพ
กับแม่ที่ไม่ดี กล่าวคือ การมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็ก

ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของชีวิตครอบครัว บิดา
มารดาที่ให้ความรัก และดูแลบุตรอย่างสม่ำเสมอ ย่อมเกิดความผูกพันในครอบครัว และเกิด
บรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน เป็นโอกาสในการพูดคุย สั่งสอนอบรมในเรื่องต่าง ๆ ได้ จึงเป็นที่
น่าสนใจว่าสัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างบิดามารดา และบุตรมีความสัมพันธ์กับการสอน
เพศศึกษาของบิดามารดาหรือไม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ศึกษาได้ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ชนิดภาคตัดขวาง
(Cross Sectional Study) เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และการสอนเพศศึกษา และปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน
สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี

2. ประชากร และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ปกครองของเด็กเยาวชนโดยไม่แยกเพศ ที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี
จำนวน 64 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากประชากร ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และ
ระยะเวลา ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากบางส่วนของประชากรเป้าหมายคือ
ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปี 2550 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 6,400 คน
โดยในการกำหนดขนาดตัวอย่างในการศึกษาใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2541 : 6)

จำนวนประชากร(ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4) จำนวน 6,400 คน

$$\text{สูตร } n = \frac{NZ^2pq}{(NE^2) + Z^2(pq)}$$

$$N = 6400 \text{ คน}$$

$$E = 0.05$$

$$Z = 1.96$$

$$p,q = 0.5$$

$$n = 6146.56 / 16 + 0.9604$$

$$n = 362.41 \text{ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง } 363 \text{ คน}$$

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีช่วงชั้น (Stratified Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 เขตพื้นที่การศึกษา (64 โรงเรียน) เขตพื้นที่การศึกษาละ 2 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายจากบัญชีนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนละ 37 คน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูล จากผู้ปกครองของนักเรียนให้ครบตามเป้าหมาย จะได้กลุ่มตัวอย่าง 363 คน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและการสุ่ม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา	37
	โรงเรียนนารีนุกูล	36
2	โรงเรียนตระการพืชผล	36
	โรงเรียนเขมรราชพิทยาคม	36
3	โรงเรียนพิบูลมังสาหาร	36
	โรงเรียนตาลชุมวิทยา	36
4	โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	37
	โรงเรียนวิจิตรพิทยาคม	37
5	โรงเรียนเดชอุดม	36
	โรงเรียนบุญศรีวิทยาคาร	36
	รวม	363

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นที่มีการทดสอบก่อนนำไปใช้เพื่อให้แน่ใจว่าคำถามสามารถครอบคลุมสาระตามวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น 8 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบหรือเติมข้อความ จำนวน 7 ข้อ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากแหล่งสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน และสื่อบุคคล จำนวน 9 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับคือไม่เคยให้ 1 คะแนน เคยนาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน และเคยบ่อยครั้งให้ 3 คะแนน ในการแบ่งระดับการรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาโดยใช้ค่าเฉลี่ยอิงเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งใช้แนวคิดของ (เสรี สาโรจน์, 2537) ดังนี้

ระดับสูง	ใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับปานกลาง	ใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับต่ำ	ใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้เรื่องเพศศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 ข้อ เป็นข้อคำถามแบ่งเป็น

1. ด้านร่างกาย และชีวภาพทางเพศ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย การมีประจำเดือน การตั้งครรภ์
2. ด้านจิตวิทยา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ อารมณ์ ความต้องการทางเพศ การควบคุมอารมณ์เพศ
3. ด้านสังคมวิทยา ได้แก่ การเข้าสังคม การคบเพื่อนต่างเพศ
4. ด้านสุขวิทยา ได้แก่ การรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
5. หลักการสอนเพศศึกษา ได้แก่ ความเข้าใจในความหมายของเพศศึกษา ทำไมต้องสอนควรเริ่มสอนเมื่อไร

ซึ่งแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบเลือกตอบ 3 แบบ คือ ถูก ผิด ไม่ทราบ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดและไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน ความรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดามารดา มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และแบ่งระดับความรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาโดยใช้ค่าเฉลี่ยอิงเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับสูง	ใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับปานกลาง	ใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับต่ำ	ใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศ เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 ข้อ เป็นข้อคำถามแบ่งเป็น

1. ด้านร่างกายและชีวภาพทางเพศ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย การมีประจำเดือนการตั้งครรภ์
2. ด้านจิตวิทยา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ อารมณ์ ความต้องการทางเพศ การควบคุมอารมณ์เพศ
3. ด้านสังคมวิทยา ได้แก่ การเข้าสังคม การคบเพื่อนต่างเพศ
4. ด้านสุขวิทยา ได้แก่ การรักษาความสะอาดอวัยวะเพศ ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
5. หลักการสอนเพศศึกษา ได้แก่ ความเข้าใจในความหมายของเพศศึกษา ทำไมต้องสอนควรเริ่มสอนเมื่อไร

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับคือ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่
เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
1	ไม่ใช่	ใช่
2	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ
3	ใช่	ไม่ใช่

ในการแบบวัดนี้ มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 42 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 14 คะแนน แบ่งกลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยอิงเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ระดับดี	ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับไม่ดี	ค่าคะแนนใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์การรับรู้บทบาทและผลของการสอนเพศศึกษาแก่นุตร ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาท และผลดีของการสอนเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับคือ เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	<u>ข้อความด้านบวก</u>	<u>ข้อความด้านลบ</u>
1	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
2	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ
3	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย

แบบวัดนี้มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 36 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 12 คะแนน แบ่งกลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ระดับดี	ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับไม่ดี	ค่าคะแนนใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 8 ข้อ มี 4 ระดับคือ เป็นความจริงมาก เป็นความจริงปานกลาง เป็นความจริงน้อย ไม่เป็นความจริง และแบบวัดนี้มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 32 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 8 คะแนน แบ่งกลุ่มโดยใช้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มออกเป็น 3 ระดับดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	<u>ข้อความด้านบวก</u>	<u>ข้อความด้านลบ</u>
1	ไม่เป็นความจริง	เป็นความจริงมาก
2	เป็นความจริงน้อย	เป็นความจริงปานกลาง
3	เป็นความจริงปานกลาง	เป็นความจริงน้อย
4	เป็นความจริงมาก	ไม่เป็นความจริง

การแปลผลระดับสัมพันธภาพในครอบครัว โดยใช้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ระดับดี	ใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับปานกลาง	ใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับต่ำ	ใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 6 แบบสัมภาษณ์วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยครอบคลุมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็น 3 แบบคือ แบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวด และแบบประชาธิปไตย มีจำนวน 9 ข้อ

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับคือ เป็นความจริงมาก เป็นความจริงปานกลาง เป็นความจริงน้อย และไม่เป็นความจริง แบบวัดนี้มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 คะแนนหลังได้คะแนนในแต่ละข้อแล้วจะนำคะแนนมารวมหาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
1	ไม่เป็นความจริง	เป็นความจริงมาก
2	เป็นความจริงน้อย	เป็นความจริงปานกลาง
3	เป็นความจริงปานกลาง	เป็นความจริงน้อย
4	เป็นความจริงมาก	ไม่เป็นความจริง

การแปลผลวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยใช้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

แบบประชาธิปไตย	ใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
แบบเข้มงวด	ใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
แบบปล่อยปละละเลย	ใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 7 แบบสัมภาษณ์การสอนเพศศึกษาของผู้ปกครอง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ระดับคือ สอน ไม่สอน โดยตอบสอนให้ 1 คะแนน ตอบไม่สอนให้ 0 คะแนน การสอนเพศศึกษาของบิดามารดามีค่าคะแนนเท่ากับ 11 คะแนน และแบ่งระดับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาโดยใช้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ระดับดี	ใช้เกณฑ์มากกว่าเท่ากับร้อยละ 80
ระดับกลาง	ใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 – 79
ระดับต่ำ	ใช้เกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 60

ส่วนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาเพื่อนำไปสอนบุตร ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ ส่วนประเด็นเนื้อหาเพศศึกษาที่ต้องการทราบมี 3 ระดับคือ มาก น้อย ไม่ต้องการ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ไปหาคุณภาพและความน่าเชื่อถือดังนี้

1. ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) นักวิจัยได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ตรวจสอบความชัดเจนถูกต้องของภาษา และความตรงในเนื้อหา ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ บิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่นกำลังเรียนระดับชั้น ม.4 ที่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกันกับประชากรที่ ศึกษา จำนวน 30 คน และคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- แบบวัดความรู้เรื่องเพศศึกษา = .83
- แบบวัดทัศนคติเรื่องเพศศึกษา = .79
- แบบวัดการรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษา = .81

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นักวิจัยขออนุมัติการดำเนินการโครงการวิจัยจากกรมการจริยธรรมการวิจัยการควบคุม โรค กระทรวงสาธารณสุข
2. นักวิจัยจะทำหนังสือราชการจาก สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัด อุบลราชธานี ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลผ่านโรงเรียนในความ รับผิดชอบ
3. นักวิจัยเดินทางไปประสานโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอบัญชี นักเรียนมัธยมศึกษาปี ที่ 4 นักวิจัยจะสุ่มอย่างง่ายจากบัญชีนักเรียน โรงเรียนละ 36 - 37 คน
4. นักวิจัยอบรมผู้ช่วยวิจัยเพื่อช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล
5. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ปกครองของนักเรียนให้ครบตาม เป้าหมาย

6. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับคืนทุกฉบับ
2. ตรวจให้คะแนนแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับที่สมบูรณ์โดยให้คะแนน ตามเกณฑ์
3. กรอกรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากร ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษา การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อต่าง ๆ การรับรู้บทบาท สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการเลี้ยงดูบุตร และการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาแก่บุตรวัยรุ่น โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของข้อมูล

2. สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytical Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพความสัมพันธ์กับบุตร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาของบิดามารดา กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัว กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเพศศึกษาในครอบครัว
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยผู้ศึกษาจะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล
เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F- test(F-Distribution)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอน
เพศศึกษาในครอบครัว ของผู้ปกครองที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัด
อุบลราชธานี

2.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง และการ
ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา โดยใช้ ความถี่ และ ร้อยละ (Percentage)

2.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ การสอนเรื่องเพศศึกษา ของ
ผู้ปกครอง ในด้าน ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา ทักษะต่อเรื่องเพศศึกษา บทบาทการสอนเพศศึกษา
สัมพันธภาพวิธีการเลี้ยงดูบุตร และ การสอนเพศศึกษาแก่บุตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ปัจจัยทางสังคมประชากร ความรู้ ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว โดยใช้สถิติ F-test และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการ ช่องทางและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการสอนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความถี่ และร้อยละ

2.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

วิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความถี่ และร้อยละ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากร (N = 363)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n = 363)	
	ความถี่	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	5	1.38
31-40 ปี	152	41.87
41-50 ปี	144	39.67
51 ปีขึ้นไป	62	17.08
2. สถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตร		
บิดา	138	38.00
มารดา	198	54.60
อื่นๆ	27	7.40

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n = 363)	
	ความถี่	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	6	1.70
ประถมศึกษา	189	52.00
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	110	30.40
อนุปริญญา	25	6.80
ปริญญาตรี	26	7.20
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.90
4. สถานภาพสมรส		
คู่	315	86.77
หย่า/ม่าย	33	9.10
แยกกันอยู่	15	4.13
5. อาชีพ		
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	52	14.32
ค้าขายธุรกิจส่วนตัว	54	14.87
เกษตรกรกรรม	172	47.39
รับจ้างทั่วไป	46	12.68
พ่อบ้านแม่บ้าน	30	8.26
อื่นๆ	9	2.48
6. รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน		
น้อยกว่าเท่ากับ 5,000 บาท	159	43.80
5,001-15,000 บาท	100	27.50
15,001- 25,000 บาท	25	6.90
มากกว่า 25,000 บาท	79	21.80

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน (n = 363)	
	ความถี่	ร้อยละ
7. จำนวนบุตรในปกครอง		
1 คน	31	8.50
2 คน	173	47.70
มากกว่า 2 คน	159	43.80

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 41.87) เป็นมารดา (ร้อยละ 54.60) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 52.00) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 86.77) มีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 47.39) รายได้ครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 43.80) และส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน (ร้อยละ 47.70)

3.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษากลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล	บ่อยครั้ง (มากกว่าเท่ากับ 4 ครั้ง/เดือน) จำนวน (ร้อยละ)	นานๆ ครั้ง จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวน (ร้อยละ)	รวม
1. วิทยุ	95(27.45)	158(45.60)	93(26.95)	346(100)
2. โทรทัศน์	189(53.54)	137(38.81)	27(7.65)	353(100)
3. หนังสือพิมพ์ วารสาร	117(33.72)	154(44.38)	76(21.90)	347(100)
4. วิดีโอ วีซีดี เทป	31(9.30)	102(30.60)	200(60.10)	333(100)
5. หนังสือ แผ่นพับ	67(19.42)	207(60.00)	71(20.58)	345(100)
6. สามี ภรรยา	56(16.52)	193(56.93)	90(26.55)	339(100)
7. เพื่อนบ้าน ญาติ	50(14.57)	192(55.98)	101(29.45)	343(100)
8. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม.	74(21.14)	202(57.71)	74(21.15)	350(100)
9. ครู	64(19.22)	160(48.05)	109(32.73)	333(100)

จากตาราง 3 พบว่า แหล่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษามากที่สุดได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือวารสาร และวิทยุ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านเพศศึกษา ดังตาราง 4

ตาราง 4 ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษากลุ่มตัวอย่าง (n = 306)

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	44	14.40
ระดับปานกลาง	144	47.00
ระดับต่ำ	118	38.60
รวม	306	100.00
ไม่ตอบ	57	
โดยรวม ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย = 17.53 S.D. = 3.70		

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.00 เมื่อพิจารณาคะแนนโดยรวมพบว่าในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

3.3 ความรู้ ทักษะ การสอนเรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาความรู้ ทักษะ การสอนเรื่องเพศศึกษา โดยผลการศึกษาดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัย ความรู้ ทักษะ การสอนเรื่องเพศศึกษา (n = 363)

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ความรู้เรื่องเพศศึกษา		
(คะแนนเต็ม 14 คะแนน)		
ระดับสูง	111	30.40
ระดับปานกลาง	170	47.80
ระดับต่ำ	82	21.80
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย = 10.11 S.D. = 2.19		
2. ทักษะต่อการสอนเพศศึกษา		
(คะแนนเต็ม 42 คะแนน)		
ระดับดี	282	77.69
ระดับปานกลาง	73	20.11
ระดับต่ำ	8	2.20
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับดี ค่าเฉลี่ย = 36.46 S.D. = 3.90		

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
3. การรับรู้บทบาทการสอนเพศศึกษา		
(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		
ระดับดี	305	84.03
ระดับปานกลาง	46	12.67
ระดับต่ำ	12	3.30
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับดี ค่าเฉลี่ย = 31.81 S.D. = 3.05		
4. สัมพันธภาพครอบครัว		
(คะแนนเต็ม 32 คะแนน)		
ระดับดี	270	74.38
ระดับปานกลาง	85	23.41
ระดับต่ำ	8	2.21
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับดี ค่าเฉลี่ย = 27.73 S.D. = 3.09		
5. วิธีการเลี้ยงดูบุตร		
(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)		
แบบปล่อยปละเลย	16	4.42
แบบเข้มงวด	223	61.43
แบบประชาธิปไตย	124	34.15
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับเข้มงวด ค่าเฉลี่ย = 27.45 S.D. = 2.89		

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
6. ระดับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร (คะแนนเต็ม 11 คะแนน)		
ระดับสูง	253	69.70
ระดับปานกลาง	69	19.00
ระดับต่ำ	41	11.30
รวม	363	100.00
โดยรวม ระดับสูง ค่าเฉลี่ย = 9.05 S.D. = 1.84		

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.80 เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

ด้านทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเรื่องเพศศึกษาแก่บุตร ร้อยละ 77.69 และเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอยู่ในระดับดี

ด้านการรับรู้บทบาทการสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่รับรู้บทบาทเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาอยู่ในระดับดี ร้อยละ 84.03 เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับดี

สัมพันธภาพครอบครัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.38 มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับดี

ด้านวิธีการเลี้ยงดูบุตรพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวด ร้อยละ 61.43 และพบว่าบิดามารดาส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.70 มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาความรู้เรื่องเพศศึกษารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุดคือ “เพศศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับธรรมชาติของชายและหญิงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม” โดยตอบถูกร้อยละ 94.8 และตอบผิดมากที่สุดคือ “การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นความผิดปกติ ควรหลีกเลี่ยงเพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” โดยตอบผิดร้อยละ 60.1

เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีที่สุดคือ

“ บิดามารดาควรกำชับบุตรเรื่องคบเพื่อนต่างเพศ ผู้หญิงให้รักนวลสงวนตัว ผู้ชายให้รับผิดชอบและให้เกียรติผู้หญิง” โดยมีผู้ตอบเห็นด้วยร้อยละ 98.1 และกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านลบมากที่สุดคือ “บิดามารดาไม่ควรพูดคุยเรื่องการใช้จ่ายกัมนาคหรือวิธีการใช้ถุงยางอนามัยกับบุตรวัยรุ่น เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กทดลองมีเพศสัมพันธ์” โดยมีกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยร้อยละ 46.30

ด้านการรับรู้บทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่บุตรรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า บทบาทที่สำคัญที่สุดคือ “ บิดามารดาควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องบทบาททางเพศ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย” โดยมีผู้ตอบเห็นด้วยร้อยละ 93.10 และกลุ่มตัวอย่างยังมีความลังเลในการตอบคำถามว่า “การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากลองปฏิบัติในเรื่องเพศมากขึ้น” โดยมีกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยร้อยละ 16.50 ไม่น่าใจ ร้อยละ 38.80 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 44.60

ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพที่ดีเกือบทุกข้อ พบเพียงข้อเดียวคือ “ มักไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่บุตรและครอบครัว” ที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเลี้ยงดูบุตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนการเลี้ยงดูบุตรที่ดีที่สุดคือ “ เมื่อบุตรมีข้อสงสัยซักถามเรื่องอะไรท่านจะรับฟังและอธิบายแนะนำบุตร” และคะแนนต่ำสุดคือ “เมื่ออบรมบุตรต้องการให้บุตรรับฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง”

ด้านการสอนเพศศึกษาแก่บุตร พบว่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการสอนเรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับดีเกือบทุกข้อ พบว่ามีหนึ่งข้ออยู่ในระดับต่ำคือ “ การพูดคุยถึงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ไม่เป็นอันตรายถือเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศอย่างหนึ่ง” และระดับปานกลางสองข้อได้แก่ “เวลานวดูทีวี / วิดีโอ ที่แสดงบทรัก ท่านอธิบายชี้แจงให้บุตรเข้าใจในสิ่งที่ไม่เหมาะสม” และ “อธิบายเรื่องความต้องการทางเพศเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สามารถควบคุมและเบี่ยงเบนอารมณ์เพศได้”

3.4 ความสัมพันธ์ ปัจจัยทางสังคมประชากร ความรู้ ทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษา กับ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่าง สถานภาพความสัมพันธ์กับบุตร ระดับการศึกษาของ บิดามารดา สถานภาพสมรส กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา สัมพันธภาพในครอบครัว กับ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการศึกษาพบว่า

1. วิเคราะห์ระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ของกลุ่มตัวอย่างกับการสอนเพศศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบระดับการสอนเพศศึกษา ของบิดามารดาที่มีสถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตร ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ที่ต่างกัน

ปัจจัย	จำนวน (n = 363)	ค่าคะแนน		F	P-Value
		$\bar{x}$	S.D.		
ความเกี่ยวข้องกับบุตร					
บิดา	138	8.91	1.77	0.621	0.538
มารดา	198	9.10	1.97		
อื่นๆ	27	9.27	1.51		
ระดับการศึกษา					
ไม่ได้เรียน	6	8.16	2.13	2.181	0.05*
ประถมศึกษา	183	8.99	1.78		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	101	8.98	1.92		
อนุปริญญา	25	9.00	2.39		
ปริญญาตรี	26	10.03	1.07		
สูงกว่าปริญญาตรี	7	8.14	1.67		
สถานภาพสมรส					
คู่	315	9.03	1.82	1.820	0.164
หย่า/ม่าย	33	8.75	2.30		
แยกกัน	15	10.00	0.89		

* $p < 0.05$

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นมารดา ระดับการสอนเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 9.10$) ระดับการศึกษาประถมศึกษา ระดับการสอนเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 8.99$) และสถานภาพสมรสคู่ ระดับการสอนเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 9.03$) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า ระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันมีระดับการสอนเพศศึกษาแตกต่างกัน ($p\text{-value} < 0.05$) สำหรับความเกี่ยวข้องกับบุตร และสถานภาพสมรส ที่ต่างกันของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่การสอนเพศศึกษาที่ต่างกันของบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกันโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ทดสอบรายคู่พบว่าบิดามารดาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าคะแนนการสอนเพศศึกษาแก่บุตรสูงกว่าทุกกลุ่มระดับการศึกษา โดยในกลุ่มอื่นๆ คะแนนการสอนเพศศึกษาไม่ต่างกัน ($p\text{-value} < 0.05$) ดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนการสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับกลุ่มอื่น ($\bar{x} = 10.03$ S.D. = 1.07)

ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	Mean Difference	P-Value
ไม่ได้เรียน	8.16	1.871	0.025*
ประถมศึกษา	8.99	1.043	0.007*
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	8.98	1.058	0.009*
อนุปริญญา	9.00	1.038	0.045*
สูงกว่าปริญญาตรี	8.14	1.895	0.016*

* $p < 0.05$

2. วิเคราะห์ระหว่าง อายุ รายได้ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่างกับการสอนเพศศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการสอนเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ รายได้ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัว ที่ต่างกัน

ตัวแปร	r	P-Value
อายุ	0.01	0.981
รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน	0.093	0.101
ความรู้เรื่องเพศศึกษา	0.108	0.05*
ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา	0.167	0.002*
การรับรู้บทบาท	0.244	0.00*
การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา	0.262	0.00*
สัมพันธภาพในครอบครัว	0.208	0.00*

Pearson Correlation * $p < 0.05$

จากตาราง 8 พบว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะคิดต่อการสอนเพศศึกษา การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา และสัมพันธภาพในครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่างมี

ความสัมพันธ์ทางบวกต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร (p-value < 0.05) และอายุ รายได้ ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา

3.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็น และความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา

ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา ความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 9

ตาราง 9 ความถี่ ร้อยละ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการสอนเพศศึกษา และความต้องการเรียนรู้เพศศึกษากลุ่มตัวอย่าง (N = 363)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเหมาะสมของบิดามารดาที่จะสอนเรื่องเพศศึกษาแก่บุตร		
เหมาะสม	308	84.80
ไม่เหมาะสม	46	12.70
ไม่ตอบ	9	12.70
2. ความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา		
ต้องการ	252	69.40
ไม่ต้องการ	96	26.40
ไม่ตอบ	15	4.10

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บิดามารดามีความเหมาะสมที่จะสอนเพศศึกษาแก่บุตร ร้อยละ 84.80 และมีความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา ร้อยละ 69.40

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อ ช่องทางและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้
เพศศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 10

ตาราง 10 ความถี่ ร้อยละความคิดเห็นต่อรูปแบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสม
ของกลุ่มตัวอย่าง

ช่องทางและรูปแบบการเรียนรู้	ต้องการ จำนวน(ร้อยละ)	ไม่ตอบ จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
แผ่นพับ/คู่มือเพศศึกษา	122(33.60)	241(66.40)	363(100)
วิดีโอ วีซีดี เทปเสียง	28(7.71)	335(92.29)	363(100)
โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์	67(18.45)	296(81.55)	363(100)
สนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้	53(14.60)	310(85.4)	363(100)
การจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษา หลักสูตร 1-2 วัน	122(33.60)	241(66.40)	363(100)

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่
เหมาะสมที่สุดสำหรับบิดามารดา คือ แผ่นพับ/คู่มือเพศศึกษา การจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษา
หลักสูตร 1-2 วัน ใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ การสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ
วิดีโอ วีซีดี เทปเสียง ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อเนื้อหาเพศศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการในการเรียนรู้
 ดังตาราง 11

ตาราง 11 ความถี่ ร้อยละ ของความคิดเห็นต่อเนื้อหาเพศศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการในการเรียนรู้

เนื้อหาเพศศึกษาที่ต้องการ	ความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)			
	มาก	น้อย	ไม่ต้องการ	รวม
1. พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น	252(72.80)	66(19.10)	28(8.10)	346(100)
2. การสอนให้วัยรุ่นงดเว้น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง	288(82.30)	46(13.10)	16(4.60)	350(100)
3. การสอนให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ อย่างปลอดภัย	227(65.20)	80(23.00)	41(11.80)	384(100)
4. ทักษะการปฏิเสธ	263(76.70)	60(17.50)	20(5.50)	343(100)
5.เทคนิคการสื่อสารเรื่องเพศ กับบุตร	230(67.10)	77(21.40)	36(10.50)	343(100)

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้เนื้อหาเพศศึกษาด้าน การสอนให้วัยรุ่นงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทักษะการปฏิเสธ พัฒนาการทางเพศของ วัยรุ่น เทคนิคการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร การสอนให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย ตามลำดับ

3.6 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในครอบครัวของกลุ่ม ตัวอย่าง

จากการศึกษาความรู้ ทักษะการ การสอนเพศศึกษาบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่น นักวิจัยได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ความต้องการเรียนรู้เรื่อง เพศศึกษา และข้อเสนอแนะอื่นๆ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 84.80 ได้เสนอ ข้อคิดเห็นไว้ นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเหตุผลเกี่ยวกับความเหมาะสมที่บิดามารดาที่จะสอนเรื่อง เพศศึกษาแก่บุตร

ในกลุ่มที่ตอบว่าเหมาะ โดยให้เหตุผลดังนี้

เพราะบิดามารดาเป็นคนใกล้ชิดบุตรมากที่สุดเหมาะสมกับการสอนเรื่องนี้ที่สุด
เพื่อให้เด็กมีความรู้ รู้จักป้องกันตัวเอง
เด็กจะได้เข้าใจรู้จักหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
เด็กจะได้ระมัดระวังตัวเองในการคบเพื่อนต่างเพศ
บุตรจะได้เข้าใจเรื่องเพศศึกษา
อยากให้บุตรเป็นคนดีไม่สำส่อนเรื่องเพศ

ในกลุ่มที่คิดว่าไม่เหมาะสม โดยให้เหตุผลดังนี้

ให้คนอื่นสอน เช่น ครู อาจารย์
ยังไม่ถึงเวลาที่เหมาะสมที่จะรู้เรื่องเพศ
เป็นเรื่องที่พูดยากไม่ทราบว่าจะเริ่มอย่างไรดี
ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติ
เป็นสิ่งไม่ดี ผิดศีลธรรม
จะทำให้เกิดการอยากลอง
เมื่อโตขึ้นจะเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเหตุผลเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของ

ผู้ปกครอง

ในกลุ่มที่ตอบว่าต้องการ โดยให้เหตุผลดังนี้

จะได้เป็นแนวทางในการนำไปสอนบุตร
ลูกจะได้รู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง
ถ้าบิดามารดาไม่รู้เรื่องเพศศึกษา การสอนบุตรจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น
จะได้อธิบายให้บุตรเข้าใจ

ในกลุ่มที่ตอบว่าไม่ต้องการ โดยให้เหตุผลดังนี้

อยู่กับความเหมาะสมที่ครูสอนสุขศึกษาที่โรงเรียน
บุตรสามารถเรียนรู้ได้เองตามธรรมชาติ
ไม่อยากให้ลูกรู้มากเรื่องเพศจะนำไปสู่การทดลอง
มีประสบการณ์มาก่อนแล้วไม่ต้องการเรียนรู้อีก
บุตรคงเข้าใจดีแล้ว
เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว
กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษา ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.3 เพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

2. สมมติฐานของการวิจัย

- 2.1 อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา
- 2.2 ความรู้ ทักษะ มีความสัมพันธ์กับ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว
- 2.3 การรับรู้บทบาท การได้รับข้อมูลข่าวสาร และสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาในครอบครัว

3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

3.1 ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษา ของผู้ปกครอง จังหวัดอุบลราชธานี

3.1.1 ด้านความรู้เรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

3.1.2 ด้านทักษะ ของผู้ปกครองต่อการสอนเพศศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าส่วนใหญ่มีทักษะอยู่ในระดับดี ต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร

3.1.3 ด้านการรับรู้บทบาทการสอนเพศศึกษาของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่รับรู้บทบาทเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาอยู่ในระดับดี

3.1.4 ด้านสัมพันธภาพครอบครัว พบว่าผู้ปกครองมีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี

3.1.5 ด้านวิธีการเลี้ยงดูบุตรพบว่าผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวด

3.1.6 ด้านการสอนเพศศึกษาแก่บุตร พบว่า ผู้ปกครองมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรอยู่ในระดับสูง

3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การสอนเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรในครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี เป็นดังนี้

3.2.1 อายุของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา

3.2.2 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีระดับการสอนเพศศึกษาต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3 สถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตรที่ต่างกันของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา

3.2.4 สถานภาพสมรสของผู้ปกครองที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา

3.2.5 รายได้ของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา

3.2.6 ความรู้เรื่องเพศศึกษา ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.7 ทักษะต่อการสอนเพศศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.8 การรับรู้บทบาทของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.9 การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.10 สัมพันธภาพในครอบครัวของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ความต้องการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ การสอนเพศศึกษาในครอบครัว ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

3.3.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บิดามารดามีความเหมาะสมที่จะสอนเพศศึกษาแก่บุตร

3.3.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา

3.3.3 ผู้ปกครองเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับบิดามารดา คือ แผ่นพับ/คู่มือเพศศึกษา และ การจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษาหลักสูตร 1-2

3.3.4 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้เนื้อหาเพศศึกษาด้าน การสอนให้วัยรุ่นงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทักษะการปฏิเสธ พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น ตามลำดับ

3.3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเหตุผลเกี่ยวกับความเหมาะสมที่บิดามารดาที่จะสอนเรื่องเพศศึกษาแก่บุตร

ในกลุ่มที่ตอบว่าเหมาะสมส่วนใหญ่ให้เหตุผลดังนี้

เพราะบิดามารดาเป็นคนใกล้ชิดบุตรมากที่สุดเหมาะสมกับการสอนเรื่องนี้ที่สุด
เพื่อให้เด็กมีความรู้จะได้รู้จักป้องกันตัวเอง

ในกลุ่มที่คิดว่าไม่เหมาะสมส่วนใหญ่ให้เหตุผลดังนี้

ให้คนอื่นสอน เช่น ครู อาจารย์

ยังไม่ถึงเวลาที่เหมาะสม

ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติ

เป็นเรื่องที่พูดยากไม่ทราบว่าจะเริ่มอย่างไรดี

3.3.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเหตุผลเกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง

ในกลุ่มที่ตอบว่าต้องการ โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า

จะได้เป็นแนวทางในการนำไปสอนบุตร

ลูกจะได้รู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง

ถ้าบิดามารดาไม่รู้เรื่องเพศศึกษา การสอนบุตรจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น

ในกลุ่มที่ตอบว่าไม่ต้องการโดยให้เหตุผลดังนี้
 อยู่กับความเหมาะสมที่ครูสอนสุขศึกษาที่โรงเรียน
 บุตรสามารถเรียนรู้ได้เองตามธรรมชาติ
 ไม่อยากให้ลูกรู้มากเรื่องเพศจะนำไปสู่การทดลอง

4. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

4.1 ความรู้เรื่องเพศศึกษา จากการศึกษา พบว่า บิดามารดาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลางและระดับสูง ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 47.80 และ 30.40 โดยรวม มีความรู้ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบถูกต้องมากที่สุด คือข้อคำถามว่า “ การสังเกตว่าบุตรหญิงเข้าสู่วัยรุ่นคือ หน้าอก สะโพกขยาย มีขนขึ้นในที่ลับ และมีประจำเดือน ” การที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมาก อาจเป็นเพราะเคยเห็นหรือผ่านประสบการณ์นั้นมาแล้ว และ “ การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ป้องกันการตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งเอดส์ได้ ” ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่บิดามารดามีความรู้เรื่องการป้องกันเอดส์และปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น และอาจสะท้อนถึงผลของโครงการถุงยางอนามัย 100% ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวิธีการป้องกันโรคที่ถูกต้อง

ส่วนข้อที่ตอบผิดมากที่สุดคือ ข้อคำถามว่า “ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นความผิดปกติ ควรหลีกเลี่ยง เพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ” แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติ และวรรณิ โสมประยูร (2531) ที่กล่าวว่า การสอนเพศศึกษามักเน้นเฉพาะลักษณะทางชีวภาพ ส่วนเรื่องการเกิดแรงขับทางเพศ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นเรื่องที่ยู่ยากซับซ้อน และยังมีคนเชื่อว่าหากปฏิบัติ แล้วจะทำให้เป็นโรคประสาท สมอ่งเสื่อม ซึ่งเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

สำหรับข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ต่ำ เช่น ถามว่า “ เพศศึกษาเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในชาย และหญิงเท่านั้น ” “ การให้เด็กมีโอกาสคบเพื่อนต่างเพศจะช่วยให้เด็กรับรู้บทบาททางเพศของตน และเพศตรงข้าม และสามารถปรับตัวได้ดี ”

จะเห็นได้ว่าข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ต่ำนั้น เป็นข้อที่ควรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อจะได้สามารถนำไปสอนบุตรได้ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เรื่องเพศศึกษายังเป็นเรื่องที่ซับซ้อนรอบนอหาคว้าง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ร้อยละ 52 จึงส่งผลให้คะแนนความรู้ในสองข้อนี้ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภาศิริ การิกาญจน์ (2541) การศึกษาจะเป็นสิ่งสร้างเสริมประสบการณ์บุคคล ให้สามารถนำ ประสบการณ์มาใช้อย่างเป็นประโยชน์ และช่วยเพิ่มความสามารถให้บุคคลจัดประสบการณ์ใหม่ให้ ตนเองได้ บุคคลที่มีการศึกษาสูงกว่า จะมีความสามารถในการคิด จำแนก ประเมิน ได้ตรง ใช้ เหตุผลได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบระดับ ประถมศึกษา อาจทำให้บิดามารดาขาดความสามารถในการคิดหาเหตุผล และจัดประสบการณ์ใหม่ ในเรื่องเพศศึกษาของตน จึงทำให้มีคะแนนความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับปานกลาง

4.2 ทักษะคิดต่อเรื่องเพศศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 77.69 มี ทักษะคิดเรื่องเพศในระดับดี รองลงมา มีทักษะคิดในระดับปานกลาง และระดับไม่ดี ร้อยละ 20.11 , 2.20 ตามลำดับ และโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งถือได้ว่าบิดามารดาส่วนใหญ่มีทักษะคิดที่ดีต่อเรื่องเพศศึกษา เช่น ร้อยละ 98.1 เห็นด้วยว่าบิดามารดาควรกำชับบุตรเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ผู้หญิงให้รักนวล สงวนตัว ชายให้มีความรับผิดชอบ และให้เกียรติผู้หญิง ร้อยละ 95.00 เห็นด้วยว่าการดูแลรักษาความ สะอาดอวัยวะเพศเป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกับอวัยวะอื่น ๆ ในร่างกาย ร้อยละ 93.90 เห็นด้วยว่า บิดา มารดาควรเอาใจใส่แนะนำถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายให้บุตรฟัง เพื่อให้บุตรคลายความวิตกกังวล ร้อยละ 92.00 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการให้ความรู้เรื่องเพศกับบุตร ไม่ใช่รอให้เกิดปัญหาทาง เพศแล้วค่อยสอน

แต่ยังมีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อเรื่องเพศศึกษา กล่าวคือ บิดา มารดา ร้อยละ 46.30 เห็นว่า บิดามารดาไม่ควรคุยเรื่องยาคุมกำเนิดหรือวิธีการใช้ถุงยางอนามัยกับบุตร วัยรุ่นเพราะเป็นการส่งเสริมให้บุตรทดลองมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 38.80 เห็นว่า บุตรสามารถเรียนรู้ เรื่องเพศได้ตามธรรมชาติไม่จำเป็นต้องสอนก็ได้ และร้อยละ 33.90 ไม่สะดวกใจที่จะพูดคุย หรือ ให้ คำปรึกษาเรื่องเพศแก่บุตร ร้อยละ 28.90 เห็นว่า การพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น ควรให้บุตรเป็นผู้ เริ่มก่อนเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุตร ทั้งนี้ ทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ สิ่งต่าง ๆ เช่น ต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำหรือสถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งที่ท่าที่แสดงออกที่ บ่งบอกถึงสภาพจิตใจ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเป็นนามธรรม เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะตอบ และแสดงให้ทราบถึงแนวทางการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า (ประภาพัณญ์ สุวรรณ, 2526) ซึ่ง ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้

การศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับดี อาจเนื่องจากการได้รับการได้รับ ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ประสบการณ์ ด้านเพศศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ประกอบกับวัยรุ่นในปัจจุบันมีอิสระ เสรีภาพมากขึ้น เพราะต้องออก นอกบ้านเพื่อไปโรงเรียน หรือทำงานต่าง ๆ ทำให้มีโอกาสใกล้ชิด สนิทสนม และแสดงออกทางเพศ อย่างเปิดเผย เช่น การจับมือถือแขนในที่สาธารณะ จึงทำให้บิดามารดาตระหนักถึงหน้าที่ของตนที่

ต้องให้การอบรมกำชับบุตรในการคบเพื่อนต่างเพศและป้องกันปัญหาอื่นๆที่จะเกิดตามมา แต่ยังคงพบว่าในอีกมุมมองหนึ่งซึ่งสะท้อนให้เห็นจากประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ไม่ดี เช่น การใช้ยาคุมกำเนิด คุมยางอนามัย และยังคงมองว่าเพศศึกษาเป็นเรื่องธรรมชาติให้เด็กเรียนรู้อเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างรู้จักกับบทบาทตนเองที่มีบุตรอยู่ในระดับดี แต่ประเด็นที่จะพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะพูดคุยในเนื้อหาขอบเขตเท่าใด ยังลังเลสงสัยว่าเหมาะสมหรือไม่ และจะเริ่มเมื่อไหร่ จะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าการพูดคุยเรื่องเพศควรให้บุตรเริ่มก่อน คินเซย์ (Kinsey, 1996 อ้างในชาติ แจ่มนุช , 2539) กล่าวว่าบิดามารดาและคนอื่นๆ ในครอบครัวจะมีส่วนสำคัญประการหนึ่งในการปลูกฝังเจตคติ และค่านิยมในเรื่องเพศ บิดามารดา และสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวจะมีส่วนสำคัญในกระบวนการจัดกลาทางสังคม โดยเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมทางเพศโดยตรงจากการอบรมสั่งสอน หรือเป็นตัวแบบของการแสดงออกทางความเชื่อ และ ค่านิยมทางเพศโดยอ้อมจากวิถีชีวิตประจำวันในครอบครัว เด็กจะค่อยๆ รับรู้ค่านิยมเรื่องเพศเรื่องใดดี เรื่องใดควรทำไม่ควรทำ ดังนั้นบิดามารดาควรมีการพูดคุย อบรมสั่งสอน และแสดงบทบาทในการปลูกฝัง ทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศแก่บุตร เพื่อบุตรจะได้ซึมซับ และมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

4.3 การรับรู้บทบาท และผลการสอนเพศศึกษาแก่บุตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้บทบาทการสอนเพศศึกษาในระดับดี ร้อยละ 84.03 รองลงมาเป็นระดับปานกลาง และระดับต่ำ ร้อยละ 12.67 , 3.30 ตามลำดับ ซึ่งถือว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้บทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่บุตรค่อนข้างดี เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 93.10 รับรู้ว่าบิดามารดาควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องบทบาท ทางเพศตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย ร้อยละ 87.60 รับรู้ว่าบิดามารดาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะเป็นผู้ใกล้ชิด และเข้าใจเด็กมากที่สุด และเมื่อพิจารณาถึงการรับรู้ผลดีของการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ถึงผลดีของการสอนเพศศึกษาแก่บุตรทุกข้อคำถามมากกว่าร้อยละ 60 แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีการรับรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทการสอนเพศศึกษาคือ ร้อยละ 19.20 เข้าใจว่า การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศควรเป็นหน้าที่ของครู บิดามารดาไม่จำเป็นต้องสอน ร้อยละ 17.10 รับรู้ว่าการให้บุตรรู้จักใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และตั้งครรภ์ ร้อยละ 16.50 เข้าใจผิดว่าการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากรู้อยากลองปฏิบัติในเรื่องเพศมากขึ้น ดังนั้นการรับรู้ที่ไม่ถูกต้องในส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ อาจทำให้บิดามารดา มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรน้อย และไม่มี ความมั่นใจในการพูดคุย ทั้ง ๆ ที่การสอนเพศศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงของครอบครัวในการที่จะจัดกลา ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติในเรื่องเพศ อันจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

4.4 สัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มบิดามารดามีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี ร้อยละ 74.38 เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.20 มักจะพูดคุยกับบุตรหรือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นการรับประทานอาหาร การดูทีวีเสมอ ร้อยละ 68.90 เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปากเสียงกัน บิดามารดาไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ร้อยละ 56.2 สมาชิกในครอบครัวมักจะขอและฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันก่อนตัดสินใจทำอะไร แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าในส่วนรวมกลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพในครอบครัวค่อนข้างดี แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ยังมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดีเช่น ร้อยละ 6.90 มักไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะพูดคุย หรือให้คำปรึกษาแก่บุตรและครอบครัว ร้อยละ 3.00 เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีปากเสียงกัน บิดามารดามักลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการไม่มีเวลาว่างให้ครอบครัว การลำเอียงนับเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร อาจมีผลทำให้บิดามารดาไม่การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นในระดับต่ำได้

4.5 วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.43 มีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวด รองลงมาเป็นแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 34.15 เมื่อพิจารณาวิธีการเลี้ยงดูบุตรโดยละเอียดเป็นรายข้อแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างบอกว่า “เมื่อบุตรมีข้อสงสัยซักถามเรื่องอะไรบิดามารดาจะรับฟัง และให้คำอธิบายแนะนำบุตร” ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.73 และตอบว่า “บิดามารดาไม่อนุญาตให้บุตรไปเที่ยวสถานเริงรมย์ในตอนกลางคืน กับเพื่อนต่างเพศสองต่อสอง” ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.58 และค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยตอบว่า “เมื่อทำนอบรมสั่งสอนบุตรต้องการให้บุตรเชื่อฟังทุกอย่างโดยมาโต้แย้ง” ซึ่งคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.91 ซึ่งการเลี้ยงดูบุตรแบบเข้มงวดและประชาธิปไตย โดยการให้ความรัก พูดคุยกันด้วยเหตุผล ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น จะส่งผลดีต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ทำให้บุตรไว้วางใจ กล้าพูดกล้าปรึกษาได้ทุกเรื่อง รวมทั้งเรื่องเพศศึกษา อันจะส่งผลให้บุตรมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม ดังผลการศึกษา Miller et al. (1986, อ้างถึงใน ปวีณา สายสูง, 2541) พบว่า การควบคุมเข้มงวด และการมีวินัยของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยพบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีการรับรู้ว่ามีบิดามารดาให้ความเป็นอิสระในการเลี้ยงดูมากมีพฤติกรรมในการปล่อยตัวทางเพศมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มวัยรุ่นที่มีการรับรู้ว่ามีบิดามารดาให้การควบคุมเข้มงวดมากในการเลี้ยงดู ส่วนกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมในการปล่อยตัวทางเพศน้อยที่สุดคือกลุ่มที่รับรู้ว่ามีบิดามารดาให้การควบคุมเข้มงวดปานกลาง

4.6 การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น พบว่า บิดามารดาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ในระดับสูง ร้อยละ 69.70 รองลงมา มีการสอนในระดับปานกลาง ร้อยละ 19.00 และสอนระดับต่ำ ร้อยละ 11.30 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างสอนเพศศึกษาแก่บุตรด้านสังคมสูงสุด ร้อยละ 97.50 ในเรื่องการเตือนบุตรไม่ให้ไปเที่ยวหรือ

อยู่ตามลำพังในที่ลับตากับเพื่อนต่างเพศ ร้อยละ 96.70 แนะนำบุตรเกี่ยวกับการแต่งตัวให้สุภาพ ไม่แต่งตัวโป๊ยั่วอารมณ์เพศ ร้อยละ 94.20 บิดามารดาแนะนำบุตรสาวเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศชาวยุคระมัดระวังการดูโป๊ สัมผัส หรือแนะนำให้บุตรชายมีความรับผิดชอบ ให้เกียรติผู้หญิง สอดคล้องกับบทบาทของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนลูก โดยเฉพาะการสอนเรื่องเพศศึกษา เนื่องจากพ่อแม่มีบทบาทต่อลูกในทุก ๆ ด้านของชีวิต เช่น บทบาททางเพศ พัฒนาการทางจริยธรรม บ้านหรือครอบครัว จึงเป็นสถานที่ซึ่งเด็กควรจะได้รับ การปลูกฝังในเรื่องความรู้ ความเข้าใจทัศนคติ และอุปนิสัย หรือมาตรฐานแห่งความประพฤติเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นเหมือนการฉีดวัคซีนเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก เพื่อเด็กจะได้ป้องกันตนเองจากปัญหาทางเพศ (อรสม สุทธิสาคร, 2544) หรือมีพฤติกรรมทางเพศอย่างถูกต้องเหมาะสม

ดังนั้นการสอนเพศศึกษาที่บ้านย่อมเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบโดยตรง และสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับพ่อแม่ ทั้งนี้ทักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่าบ้านคือสถานที่ที่ดีที่สุดที่จะสอนความรู้เรื่องเพศศึกษา (Adeyeme & Birieger, 1995) แต่สังคมวัฒนธรรมไทยยังมีข้อจำกัดในการอบรมสั่งสอน และการเรียนรู้เรื่องเพศอยู่มาก เพราะบางคนยังมีทัศนคติว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องลามกสกปรก หยาบคาย จึงไม่สนับสนุนให้พูดหรือสอนเด็กอย่างเปิดเผย (ประภาพร เพ็ญสุวรรณ, 2523) ทั้งที่ระดับความรู้ และทัศนคติของบิดามารดาอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงก็ตาม จึงทำให้บิดามารดาไม่มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรก่อนก่อนข้างน้อย ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างสอนบุตรน้อยที่สุดในเรื่อง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองไม่เป็นอันตราย ถือเป็นการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศอย่างหนึ่ง โดยการพูดคุยกับบุตรเพียงร้อยละ 28.70 ร้อยละ 73.30 บิดามารดาอธิบายเรื่องความต้องการทางเพศเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สามารถควบคุมเบี่ยงเบนอารมณ์เพศได้ ร้อยละ 74.10 บิดามารดาอธิบายชี้แจงให้บุตรเข้าใจในสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเวลาที่เหมาะสมดูทีวี / วิดีโอ ที่แสดงบทรัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุภาศิริ การิกานุจน์ (2541) พบว่า พ่อมากกว่าร้อยละ 60 ไม่เคยพูดเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสรีระร่างกาย ความรู้สึทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ และการคุมกำเนิดกับลูกสาว และการศึกษาของ เบลล์ (Bell, 1981) พบว่าพ่อแม่ 1,400 คนที่มีลูกวัยรุ่น มีเพียงร้อยละ 15 ที่เคยพูดกับลูกเรื่องการร่วมเพศ และการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ร้อยละ 6 เคยพูดเรื่องการคุมกำเนิด น้อยกว่าร้อยละ 50 พูดเรื่องการมีประจำเดือน และร้อยละ 75 เคยพูดเรื่องการตั้งครรภ์ และการคลอดบุตรกับลูก

ซึ่งการศึกษานี้พบแนวโน้มว่าบิดามารดาที่พูดคุยในเรื่องเพศศึกษามากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบการการศึกษาในอดีต อย่างไรก็ตามข้อมูลยังทำให้เห็นว่าสังคมไทยมีทัศนคติ และค่านิยมเรื่องเพศว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอาย ไม่ควรนำมาพูดหรือสอนบุตรอย่างเปิดเผยมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการสอนเพศศึกษาแก่บุตรของผู้ปกครองอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา รับรู้บทบาท และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวดี แต่ระดับความรู้เรื่อง

เพศศึกษากลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง อาจทำให้บิดามารดาไม่มั่นใจว่าจะสอนบุตรอย่างไรเกี่ยวกับเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับเพศศึกษา จึงจะถูกต้องและเหมาะสม

4.7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว จังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

อายุ

พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดาแก่บุตรวัยรุ่น ($r = .01$, $p = 0.981$) แสดงว่าบิดามารดาที่มีอายุแตกต่างกัน การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน แตกต่างจากผลการศึกษาของวิลลาร์ด จังเจริญ (2528) พบว่าบิดามารดาที่อายุน้อยกว่า (35-44 ปี) จะมีการให้คำแนะนำในเรื่องเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีอายุมาก (55 ปี และมากกว่า) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และเสาวคนธ์ วีระศิริ (2533) ศึกษาพบว่าอายุของมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สมสมัย โคตรชุม (2546) ทำการศึกษา กับบิดามารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอำนาจเจริญ ปี 2546 จำนวน 375 คน พบว่า อายุของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร จรรยา เศรษฐบุตร และ อุทุมพร ภัทรวานิช (2536) พบว่าอายุของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการให้ความรู้ภาวะเจริญพันธุ์แก่ลูก กล่าวคือมารดาที่มีอายุมาก (46-68 ปี) หรือน้อยกว่า (35-45 ปี) จะไม่มีผลต่อการให้ความรู้ภาวะเจริญพันธุ์แก่ลูก และผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกานุจน์ (2541) พบว่าอายุของแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับ บทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.54 มีอายุระหว่าง 31-50 ปี ซึ่งเป็นวัยใกล้เคียงกันมาก และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จึงมีความคล้ายคลึงกันทั้งวุฒิภาวะทางปัญญา และประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มา ทำให้ บิดาหรือมารดาที่มีอายุต่างกัน มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา

พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ต่างกัน มีระดับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่า คะแนนเฉลี่ยการสอนเพศศึกษาสูงกว่าทุกระดับ แสดงว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าทุกระดับ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่าการศึกษาเป็นสิ่งเสริมสร้าง ประสบการณ์ของบุคคลให้สามารถนำประสบการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ผู้มีการศึกษาสูงกว่า มักมีความสามารถในการคิด จำแนก ประเมิน ไตร่ตรอง ใช้เหตุผลได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า (สมจิตต์ สุพรรณ ทักษ์, นิภา มนูญปิฏ, 2528) ดังผลการศึกษาของ ชาติ แจ่มนุช (2539) พบว่า บิดาที่

มีระดับการศึกษาสูง มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาก มีโลกทัศน์ทางเพศอื่น ๆ กว้างจึงกล้าพูดหรืออบรมเรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิมลรัตน์ จงเจริญ (2528) พบว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงเท่ากับปริญญาตรีมีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาดำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ฉันทนา กิตติเกิดกุลชัย (2537) ศึกษาพบว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพจิต วัยรุ่นมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตร และประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่แตกต่างจากผลการศึกษาของ ปราณี แสงคง (2538) พบว่าระดับการศึกษาของมารดาที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติพัฒนาจิตในระยะครอบครัวมีบุตรวัยรุ่น ซึ่งรวมถึงการสอนเรื่องเพศด้วย และผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) พบว่าระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการสอนเพศศึกษาให้กับบุตรวัยรุ่น

สถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตรที่ต่างกันของบิดามารดา

พบว่า สถานภาพความเกี่ยวข้องกับบุตรที่ต่างกันของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร พบว่า มารดามีค่าคะแนนเฉลี่ยการสอนเพศศึกษามากกว่าบิดาเล็กน้อย เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร แสดงว่าบิดาหรือมารดาที่มีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในชนบท มีวิถีชีวิต แบบชนบท จึงมีโอกาสใกล้ชิด พูดคุยกับบุตรมากพอ ๆ กัน ดังนั้นบิดาหรือมารดาจึงมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรไม่แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ สุภาศิริ การิกกาญจน์ (2541) ศึกษาบทบาทของ พ่อ แม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า แม่จะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาวมากกว่าพ่อ และบุษยา แรกข้าว (2543) ศึกษาบทบาทของบิดามารดาต่อการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า เพศบิดามารดาส่งผลต่อบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้านพัฒนาการทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

สถานภาพสมรส

จากการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสของผู้ปกครองที่ต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร แสดงว่าสถานภาพสมรสของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ระดับการสอนเพศศึกษาแก่บุตรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจอธิบายว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในชนบท มีวิถีชีวิต สภาพสังคม และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้การอบรม สั่งสอน หรือถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเรื่องการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สมสมัย โคตรชุม (2546) ทำการศึกษากับบิดามารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอำนาจเจริญ ปี 2546 จำนวน 375 คน พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ชูลิพร อินทรไพบูลย์ (2536) ศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับ

พฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แตกต่างกัน มีค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2526) และวิชาญ รุ่งอุทัย (2533) พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ ทักษะคิด ความคิดเห็น เรื่องพฤติกรรมทางเพศและประสบการณ์ทางเพศ ที่ต่างกัน

รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ซึ่งการศึกษาพบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รายได้น้อยกว่าเท่ากับ 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 43.80 กัน ทั้งนี้อาจอธิบายว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในชนบท มีวิถีชีวิต สภาพสังคม และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ระดับรายได้เฉลี่ยใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่ครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกรรมทำนา จะมีรายได้เป็นรายปีเมื่อเฉลี่ยเป็นรายเดือนจะอยู่ในระดับต่ำ แต่วิถีชีวิตจะเป็นแบบชนบทสมาชิกทุกคนใกล้ชิดกัน มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน การอบรม สั่งสอน หรือถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเรื่องการสอนเพศศึกษาจึงไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ บังอร ศุภวิทย์พัฒนา (2535) ศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยของครอบครัว ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดา และ ปราณี แสงคง (2538) ศึกษาพบว่า รายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติพัฒนกิจของบิดามารดาในระยะครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุภาศิริ การิกายูจน์ (2541) ที่พบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของแม่ในการสอนเพศศึกษาลูกสาววัยรุ่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิมลรัตน์ จงเจริญ (2528) พบว่าครอบครัวมารดาที่มีรายได้สูง (> 10,000 บาท) จะมีการให้เพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่นดีกว่ามารดาที่มีรายได้น้อย (< 5,000 และ 5,000 – 10,000 บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และสุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2530) พบว่ามารดาที่มีรายได้ครอบครัวสูงกว่าจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรวัยเด็กเล็กสูงกว่ามารดาที่มีรายได้ปานกลางและต่ำ โสพิน สุวรรกุล (2535) ศึกษาพบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความรู้เรื่องเพศศึกษา

พบว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษา ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการสอนเพศศึกษาแก่บุตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.108, p < .05$) จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและสูง ร้อยละ 47.80, 30.40 เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง บิดามารดาที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับสูงจะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอ จะทำให้บิดามารดามีความมั่นใจในการสอน และมีกิจกรรมการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมาก

ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิลสัน จงเจริญ (2528) และ สุภาศิริ การิกานจน์ (2541) พบว่า ความรู้ด้านเพศศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาแก่บุตรสาววัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) การศึกษาของฮาร์เตอร์ และ พาร์ริช (Harter and Parrish, 1968 อ้างใน จรรยา เศรษฐบุตร, 2536) พบว่าบิดามารดาจำนวนมากไม่มีความเข้าใจด้านกระบวนการสืบพันธุ์ของมนุษย์ จึงไม่สบายใจที่จะเป็นผู้อบรมในการศึกษาด้านเพศแก่บุตร แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาจรรยา เศรษฐบุตร (2536) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า วัยรุ่นที่แม่มีระดับการศึกษาสูง ก็ไม่มีแนวโน้มที่จะได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากครอบครัว และ ศิริพร สินธนัง (2539) ศึกษา พบว่า ความรู้เรื่องเพศของพ่อ และลูกชายวัยรุ่นมีพอสมควร แต่ไม่มีการพูดคุย หรือสั่งสอนเรื่องเพศโดยตรง รอให้เกิดเหตุการณ์ขึ้นก่อนก่อนเรียกมาคุย

ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

ทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.167, p < 0.002$) แสดงว่า บิดามารดาที่มีทัศนคติเรื่องเพศศึกษาในระดับดีจะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาในระดับไม่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทัศนคติเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมหรือมี แนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใด เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ทัศนคติมีผลต่อการปฏิบัติของบุคคล และขณะเดียวกันการปฏิบัติของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลนั้น ทั้งนี้มีความรู้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัตินั้น กล่าวคือคนที่บิดามารดามีความรู้ ทัศนคติที่ดี มีทำที่ยอมรับเห็นด้วยต่อเรื่องเพศศึกษาก็จะมีแนวโน้มในการปฏิบัติการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ดังนั้น ทัศนคติจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราโมทย์ ปานกำเนิด (2531) ได้ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาที่บ้าน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยต่อการสอนเพศศึกษาที่บ้าน และผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการสอนเพศศึกษาต่างกัน และวันเพ็ญ วรธารกุล (2536) ได้ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีต่อการสอนเพศศึกษา พบว่า ผู้ปกครองหญิงมีเจตคติต่อการสอนเรื่องเพศศึกษามากกว่าผู้ปกครองชาย และจากผลการศึกษาของ สุภาศิริ การิกานจน์ (2541) พบว่าเจตคติเรื่องเพศของมารดามีความสัมพันธ์กับบทบาทของมารดาในการสอนเพศศึกษาบุตรสาววัยรุ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวคนธ์ วีระศิริ (2533) พบว่า เจตคติและการปฏิบัติของบิดามารดาในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กก่อนวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การรับรู้บทบาท

พบว่า การรับรู้บทบาทของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.244, p < 0.000$) แสดงว่า บิดามารดาที่รับรู้บทบาทต่อการสอนเพศศึกษาในระดับสูงจะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่รับรู้บทบาทในระดับต่ำ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นกับความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาท อัตมโนทัศน์ของบทบาท การยอมรับบทบาท และการปฏิบัติตามบทบาท (Allport, 1976) ถ้าบุคคลรับรู้ว่าเป็นบทบาทนั้น เป็นของตน และเล็งเห็นประโยชน์หรือผลดีของการแสดงบทบาทนั้น บุคคลก็จะแสดงบทบาทนั้น ๆ ดังนั้นเมื่อบิดามารดาว่าการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมีประโยชน์ และเห็นว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของตน จะส่งผลถึงการแสดงบทบาทนั้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาศิริ กิริยาญจน์ (2541) ศึกษาพบว่าแม่จะมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาวมากกว่าพ่อในทุกบทบาท และพวงพรรณ จันทรี (2539) พบว่าการสั่งสอนเรื่องเพศจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมของการรักษาพรหมจรรย์ของสตรี โสดที่ศึกษาอยู่ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา

การศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .262, p < .000$) อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ หลายแหล่งร่วมกัน ทำให้บิดามารดามีความรู้เรื่องเพศศึกษา และรับรู้เรื่องบทบาท ความสำคัญของการสอนเพศศึกษาแก่บุตร ทำให้มีการสอนเพศศึกษานุกรมากกว่ากลุ่มบิดามารดาที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ สมสมัย โคตรชุม (2546) ทำการศึกษากับบิดามารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอำนาจเจริญ ปี 2546 จำนวน 375 คน พบว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น

สัมพันธภาพในครอบครัวของผู้ปกครอง

การศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.208, p < .000$) บิดามารดาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวในระดับดีจะมีการสอนเพศศึกษาแก่บุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวในระดับไม่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องสำคัญที่นำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ถ้าสัมพันธภาพดี มีความอบอุ่น รักใคร่เอาใจใส่ต่อบุตรและคนในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ ให้อิสระในการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เข้าใจ และตอบสนองความต้องการของบุตรอย่างถูกต้องวิธี และเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดความผูกพันกันในครอบครัว เกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน บิดามารดาสามารถปลูกฝัง ค่านิยม ประเพณี ทำให้บุตรไว้วางใจกล้าพูดคุย

และปรึกษาหารือได้ทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องเพศด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทรแรมทองศิริ (2539) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดน่าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีครอบครัวอบอุ่น และบิดามารดามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวแตกแยก ทว่านเซน และวอโรบี (Townsend and Woroby, 1987) ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ใน ครอบครัวที่ไม่ดี โดยเฉพาะสัมพันธภาพระหว่างแม่กับลูกสาวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ใน วัยรุ่น เพราะเมื่อความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีลูกสาวจะขาดการสนับสนุนจากแม่ ทำให้ ว้าวเหว โดดเดี่ยว และหันไปใกล้ชิดกับบุคคลอื่น ซึ่งจะนำมาสู่อารมณ์รักใคร่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เรย์โนลส์ และร็อบ (Reynolds and Rob) อ้างใน มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542) พบว่า การขาดความใกล้ชิดกับครอบครัวจะทำให้เด็กขาดความสามารถในการพูดคุยเรื่องเพศกับพ่อแม่ และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอย่างมีนัยสำคัญ และจากการศึกษาของ เวินสแตน์และธอนตัน (Weinstein and Thornton) อ้างใน มลิจันทร์ เกียรติสังวร (2542) พบว่าเด็กที่มีสัมพันธภาพใกล้ชิดกับพ่อแม่จะมีเจตคติ และพฤติกรรมคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของแม่ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ห่างเหินหรือสัมพันธภาพกับแม่ไม่ดี กล่าวคือ การมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของเด็ก

4.8 ความต้องการ ปัญหาอุปสรรค ต่อการสอนเพศศึกษาในครอบครัว ของผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บิดามารดามีความเหมาะสมที่จะสอนเพศศึกษาแก่บุตร ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา และเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับบิดามารดา คือ แผ่นพับ/คู่มือเพศศึกษา และการจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษา หลักสูตร 1-2

ด้านเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการเรียนรู้เนื้อหาเพศศึกษา ด้าน การสอนให้วัยรุ่นงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ทักษะการปฏิเสธ พัฒนาการทางเพศ ของวัยรุ่น

โดยส่วนใหญ่แล้วเล็งเห็นประโยชน์ของการสอนเพศศึกษาแก่บุตร โดยให้เหตุผลว่า ลูกจะได้รู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง รู้จักป้องกันตนเองจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ด้านปัญหาอุปสรรคการสอนเพศศึกษาในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างบางส่วนยังคิดว่าการสอนเพศศึกษาไม่เหมาะสมในครอบครัว ควรให้ครู อาจารย์ สอน และบอกว่าไม่จำเป็นต้องเรียนรู้เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติ และ มีความไม่มั่นใจในการสอนคิดว่าเป็นเรื่องที่พูดยากไม่ทราบว่าจะเริ่มอย่างไรดี ไม่อยากให้ลูกรู้มากเรื่องเพศจะนำไปสู่การทดลอง

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะด้านการนำผลวิจัยไปใช้

5.1.1 ควรนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมให้บิดามารดามีความรู้ ทักษะที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา อันนำไปสู่ทักษะที่ดีในการสอนเพศศึกษาแก่นุตรวัยรุ่น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเรื่องเพศที่อาจเกิดขึ้นในวัยรุ่น

5.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษา สาธารณสุข ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการสอนเพศศึกษาแก่นุตร และ ส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เช่น พัฒนาศักยภาพให้คำปรึกษาบิดามารดา การเข้าค่ายสำหรับบิดามารดา และบุตร เพื่อให้บิดามารดา และบุตรได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการกระตุ้นให้ครอบครัวกล้าคิด กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้บิดามารดาเข้าใจธรรมชาติวัยรุ่น เกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน เกิดความรักใคร่ เข้าใจ และตอบสนองความต้องการของบุตรอย่างถูกต้อง จะทำให้นุตรไว้วางใจ กล้าพูดกล้าปรึกษาปัญหาทุกเรื่องรวมทั้งเรื่องเพศด้วย

5.1.3 ควรจัดทำคู่มือเพศศึกษาในครอบครัวสำหรับผู้ปกครอง หรือจัดทำหลักสูตร การสอนเพศศึกษาสำหรับบิดามารดาที่มีบุตรในช่วงวัยรุ่น

5.2 ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

5.2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึก โดยทำการศึกษาเชิงทดลอง โดยมีกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการศึกษาก่อน และหลังการทดลองเกี่ยวกับหลักสูตรเพศศึกษาที่พัฒนาขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

5.2.2 ควรศึกษาการสอนเพศศึกษาโดยประเมินผลทั้งบิดามารดา และบุตร

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. สถานการณ์โรคเอดส์ ปี 2547. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2547.
- กัลยา วาณิชยัญญา. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows.
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2541.
- เกษม และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. สุขภาพจิตในครอบครัวในขณะอนุกรรมการด้าน
ครอบครัว สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี บรรณาธิการ การพัฒนาครอบครัว.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินตติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, (ม.ป.ป.)
- กองระบาดวิทยา. รายงานการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทย.
กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี, 2544.
- กองระบาดวิทยา. รายงานสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทยจาก กันยายน 2527 –
31 มกราคม 2545 กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี, 2545.
- กองวางแผนครอบครัวและประชากร. แผนการอบรมเพศศึกษาสำหรับพ่อแม่.
กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี, 2543.
- กองวางแผนครอบครัว กรมอนามัย. รายงานความพร้อมของพ่อแม่ / ผู้ปกครองในการอบรม
เลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นในด้านสุขภาพทางเพศ กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี, 2538.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และวราภรณ์ แซ่มสนิท. วัยรุ่นชายไทยกับการซื้อประเวณี.
ศูนย์ศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- กุลชลี ภูมิรินทร์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพกับพฤติกรรม
การดูแลตนเองในเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- จรวพร สุภาพ, สุวัฒน์ ศรีสรจักร และลินดา สันตวาจา. รายงานวิจัยเรื่องสุขวิทยาทางการเจริญ
พันธุ์ของวัยรุ่นที่ทำงานในโรงงานผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง จังหวัดปทุมธานี.
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- จิราพร คงดี. ผลกระทบของการที่มารดาทำงานนอกบ้านต่อบุตร : กรณีศึกษานักเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- จิราพร มงคลประเสริฐ. ผลการใช้แผนการสอนเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติ และสุขภาพปฏิบัติทางเพศ
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

- จิราภรณ์ เมนะพันธ์. การศึกษาสาเหตุกระบวนการและผลกระทบการเป็นมารดาวัยรุ่นนักรณีศึกษา
มารดานอกสมรสในสถานสงเคราะห์เอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- จิรา วสุวานิช. อิทธิพลของครอบครัวต่อการเลี้ยงดูเด็ก. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา
 พฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 6 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร :
 วิศตอ์การพิมพ์, 2524.
- จุฬารัตน์ ห้าวหาญ. พฤติกรรมทางเพศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์
ของนักเรียนวัยรุ่นชายในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์สาขาการเจริญ
 พันธุ์ และวางแผนประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- จรรยา สุวรรณทัต. ครอบครัวสัมพันธ์. วารสารครูปริทัศน์, 2523 : 52
- จรรยา เสริมบุญตร. ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของ
วัยรุ่นหญิง ในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต
 สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- จันทร์แรม ทองศิริ. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน.
 การค้นคว้าอิสระสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- จันทนา กิตติเกิดกุลชัย. ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพจิตวัยรุ่นของผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาคลินิก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- ชาติ แจ่มนุช. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการสำส่อนทางเพศของเยาวชนชาย.
 วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- ชูลีพร อินทรไพบูลย์. ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- ชัยยุทธ ดาผา. ปัจจัยของการขัดเกลาทางสังคมของพ่อแม่ที่กระทบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์
ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- คารุณี ภูณสุวรรณศรี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษาผู้ใหญ่
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- นที เกื้อกูลกิจการ. การสอนผู้รับบริการในโรงพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ ภาควิชาการบริการ
การศึกษาพยาบาล และบริการการพยาบาล. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541.

- นภาพร สังข์กระเสร์. ผลการเตรียมมารดาเรื่องเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติ และการสอนเพศศึกษา บุตรสาววัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.
- นรลักษณ์ เอื้อกิจ. ประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- บั้งอร ศุภวิจิตพัฒนา. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้พัฒนาทักษะของบิดา การสนับสนุนจากคู่สมรส กับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดา. วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. เพศศึกษาและประชากรศึกษา. วารสารประชากรศึกษา (มิถุนายน); 2523 : 3-4.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมอนามัย ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, 2526.
- ประสาธ อิศรปริดา. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2523.
- ปราโมทย์ ปานกำเนิด. เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการสอน เพศศึกษาที่บ้าน จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ปวีณา สายสูง. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน. การค้นคว้าอิสระ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ปราณี แสดคง. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปฏิบัติพัฒนาทักษะของครอบครัว ที่มีบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล ครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2538.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ. พฤติกรรมทางเพศก่อนแต่งงานของวัยรุ่นในเขตเมือง และชนบท. ในการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2530. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- พวงพรรณ จันทรตรี. ค่านิยมเรื่องการรักษาพรหมจารีของสตรีโสดที่ศึกษาอยู่ในศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนในชุมชนหนึ่งของภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา สังคมศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยประชากร และสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

- พิชัย ไทยอุดม. การประยุกต์แนวคิดทักษะชีวิตในการสอนเพศศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุข)
 สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- พิสุทธิพร จำใจ. คู่มือเพศศึกษา. กรุงเทพฯ : ต้นธรรมสำนักพิมพ์, 2537.
- ภารดี บุญเพิ่ม. การสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาล
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- มยุรี ภูงามทอง. เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียมสโตร์,
 2534.
- มลจินทร์ เกียรติสังวร. ปัจจัยที่มีผลต่อการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาของมารดาแก่นักเรียนวัยรุ่น
อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. 2542.
- ยุพงค์ โคตรพัฒนานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น
กับทักษะชีวิตพื้นฐานของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. ความรู้เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาประชากรศึกษา คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- ระวีวรรณ แสงฉาย. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา. กรุงเทพฯ : ทีพีพรินท์, 2538.
- รัชณี ลาขโรจน์. การอบรมเลี้ยงดูวัยทารกใน : เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็ก และการเลี้ยงดู
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2527 : น 170.
- ลัดดา เอี่ยมศรีสุข. การประเมินผลโครงการฝึกอบรมอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม
ในแผนการปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม จังหวัดราชบุรี.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- วารุณี จิวหลง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่นในสถานศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542.
- วารุณี อมรทัต และชัตติยา กรรณสูตร. พ่อแม่ และวัยรุ่น (Between parent and teenager by
Haim G. Ginott) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.

- วิชา มหาคุณ. รายงานประจำปี พ.ศ. 2538 ศาลเยาวชน และครอบครัว สถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ฉบับเฉลิมเกียรติ เนื่องในวโรกาส มหามงคลสมัยเฉลิมฉลองทรงครองราชย์สมบัติครบ 50 ปี. เอกสารเผยแพร่วิชาการเนื่องในวาระที่ระลึกคล้ายวันสถาปนากระทรวงยุติธรรม, 2538 : น. 54 – 55.
- วิชาญ รุ่งอุทัย. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- วิมล โรมา และฉัตรลดา กาญจนสุทธิแสง. อนามัยการเจริญพันธุ์ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตบางเขน. กรุงเทพมหานคร, 2541.
- วันทนี วาสิกะสิน. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- วันเพ็ญ วนธารกุล. เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ต่อการสอนเพศศึกษาในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- วันเพ็ญ เอื้อกุล และ กอบกาญจน์ มัทธโน. การศึกษาความพร้อมของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่บุตร. วารสารวางแผนครอบครัวและประชากร กระทรวงสาธารณสุข ; 3(1) , 2543 : 22.
- วิมลรัตน์ จงเจริญ. ความรู้ ทักษะคติ ต่อเรื่องเพศและการปฏิบัติของมารดาในการให้เพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- วีระวัฒน์ วรรณศิริ. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น. การสัมมนาเรื่องโรคเอดส์แห่งชาติครั้งที่ 1 กรมควบคุมโรคติดต่อกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี, 2535 : 255.
- ศิริพร สิ้นชนัง. บทบาทของพ่อในการดูแลและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของลูกชายวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- ศรีพัทธา จาริวงศ์. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

- ศุภจิรี วัชรวัฒน์. ความรู้ ทักษะคติ ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ และโรคเอดส์ : กรณีศึกษา
นักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2533.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรและสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- ศุภาศิริ การิกาญจน์. บทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรวัยเด็กเล็ก : ศึกษาเฉพาะมารดาที่คลอดบุตรคนแรก
ที่โรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประชากรและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
- สุชา จันทรธม. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- สุชาดา สุวรรณคำ. เพศสัมพันธ์วัยรุ่นนอสมาน : ข้อค้นพบจากงานวิจัย. วารสารคณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542 : 20 – 26.
- สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร. เพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2541.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- สุวรรณ หงส์ศรีสุวรรณ. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา
ของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุวรรณ ศรีจันทร์อาภา. ความพร้อมในการเป็นบิดามารดาของบิดามารดาในภาคเหนือ
ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- เสรี สารโรจน์. สภาพการวัด และการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 2
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ และนิภา มนูญปัจจุ. ประชากรกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528 : 110.
- สมสมัย โคตรชุม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของบิดามารดา นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหบัณฑิต สาขาบริหารบริการสุขภาพ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2546.

โสพิณ สุวรรณ. ศึกษาบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล,
2535.

สำเริง จันทสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544 : 103.

สำเนียง เข้มสะอาด. บทบาทของบิดาต่อการเลี้ยงดูทารกตามการรับรู้ของตนเอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 อุบลราชธานี. สถานการณ์โรคเอดส์ ปี 2547.
อุบลราชธานี, 2547. อัดสำเนา.

สำนักโรคเอดส์วันโรคโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค. การเสริมสร้างเจตคติและ
พฤติกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันเอดส์. กรุงเทพฯ, 2541.

เสาวคนธ์ วีระศิริ. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติของบิดามารดา
ในเรื่องพัฒนาการทางเพศของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2533.

อนงค์ ชีระพันธ์. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. เพศศึกษาที่น่ายุติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ หจก. สไต์, 2532.

อรสม สุทธิสาคร. เด็กพันธุ์ใหม่ วัย X Click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000. กรุงเทพมหานคร, 2544.

อัมพร โอตระกูล. สุขภาพจิตในครอบครัว. วารสารสถาบันสุขภาพจิต. 2537 : 46 – 47.

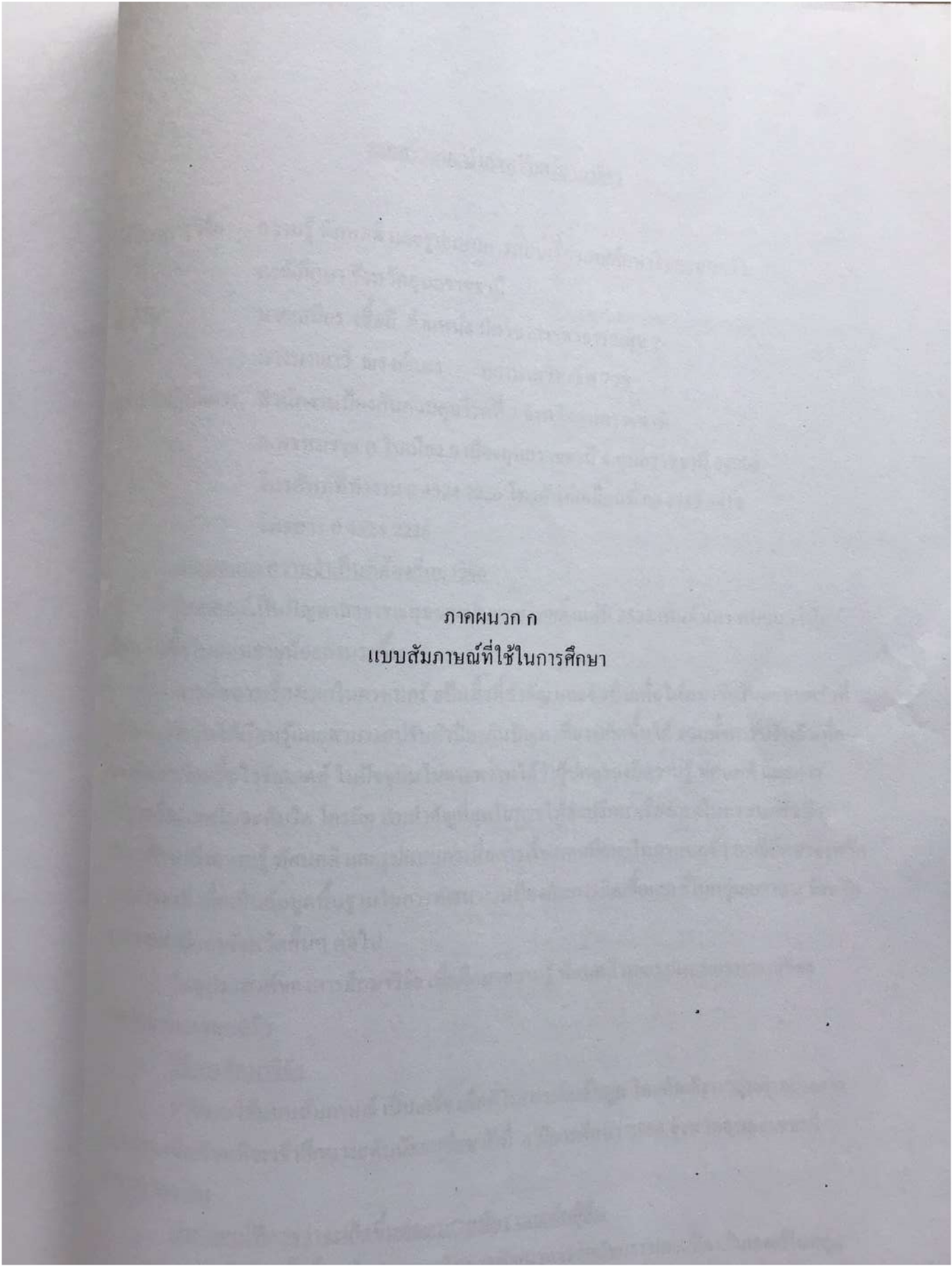
อำพล สุตพันธ์. ดวงใจพ่อแม่: วัยรุ่น. นิตยสารรักลูก ; 16(186), 2541 : 96 – 98.

Adeymo M.O. and Brieger W.R. Dissemination of Family Life Education to Adolescents by their
parents in Suburban Ibadan. Nigeria. International Quarterly of community Health
Education ; 15(3), 1995 : 241 – 252.

Allport, G.W. Attitude. Reading in attitude Theory and Measurement. Edited by Martin fishbein.
New York : John Wiley and Sons., 1967, : 181.

Baumeister, L.M. Flores, E.,S Marin, B.V. Sex information given to Latina adolescent by

- parents. Health education Research, Jun ; 10(2), 1995 : 223 – 239.
- Bell, R R. Comtemporal Social Prolem. Illinois : The Dorsey Press., 1981 : 234.
- Bernatt, B. Effective sexual health education help youth of clarify their values,avoid risky behaviors and improve negotiation skills. Retrieved Novemer 12, 2002. from <http://www.fhi.org/en/fp/fppus/network/v.>, 1997.
- Chanya Sethabut, Umaporn Pattaravanich. Information provided by rural mothers to their daughters concerning reproductive health. UK / THAI collaborative research development in reproductive and sexual proceeding of the symposium on the Mahidol extern british council link. Institute for population and social. Mahidol University. Nakhonpathum, 1993 : 85 – 96.
- Dey, L. The Prolem of J unenile Sexvality with Specific Reerence to Perents' Education responsibility : a sociopedagigic perspective (Africans Text) Ph. D. Thesis, University of Pertoria, South African., 1994.
- Green Lawrence W, et al. Health Education Planning : a Diagnostic Approch. California: Mayfield Publishing, 1980.
- Kathleen & Terasa M.C. Patterns of parent – teen sexual risk communication : Implication of intervention. Family Relation, 1998.
- Newcorner's, Udry JR. Parental marital status effects on adolescent sexual behavior. J marriage and the family ; 49, 1997 : 233 – 40.
- Rogers, E.M. Communication Strategies for Family Planning. New York : the Free Press., 1993.
- Townsend JK, Worobey J. Mother and daughter perception of their relationship : The Influence of adolescent pregnancy status. J Adolescence ; 12 (86), 1987 : 487 – 96.
- Umberson D. Relationship between adult children and their parents : Psychological consequence for both generation. J Marriage and Family ; 54, 1992 : 644 – 74.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์บิดามารดา

ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษาบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กรุณาทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น () 1. บิดา () 2. มารดา () อื่นๆระบุ.....

2. ท่านอายุ ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

() 1. ไม่ได้เรียน	() 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	() 4. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
() 5. ปริญญาตรี	() 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพการสมรส

() 1. อยู่ด้วยกัน	() 2. หย่า/ม่าย	() 3. แยกกันอยู่

5. อาชีพปัจจุบัน

() 1. ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	() 2. ค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว
() 3. การเกษตร	() 4. รับจ้างทั่วไป
() 5. พ่อบ้าน / แม่บ้าน	() 6. อื่น ๆ โปรดระบุ

6. รายได้ของครอบครัวท่าน (นับรวมทั้งสามีและภรรยา) ประมาณ บาท/เดือน

7. จำนวนบุตรของท่าน (ที่ยังมีชีวิตอยู่) ทั้งหมดจำนวน คน

7.1 ท่านมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น ม.1- ม.6 จำนวน คน

7.2 บุตรของท่านเป็นเพศ () 1. ชาย.....คน () 2. หญิง.....คน

8. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อหรือบุคคลเหล่านี้หรือไม่

สื่อ	บ่อยครั้ง (4 ครั้ง / เดือน หรือมากกว่า)	นาน ๆ ครั้ง (3 ครั้ง / เดือนหรือ มากกว่า)	ไม่เคย
8.1 วิทยุ			
8.2 โทรทัศน์			
8.3 หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร / วารสาร			
8.4 วีดีโอ / วีซีดี / เทปเสียงเพศศึกษา			
8.5 แผ่นพับ / ใบปลิว / หนังสือคู่มือเกี่ยวกับเพศศึกษาหรือการป้องกันเอดส์			
8.6 สามี / ภรรยา			
8.7 เพื่อนบ้าน /ญาติพี่น้อง			
8.8 อสม. / เจ้าหน้าที่สาธารณสุข			
8.9 ครู / อาจารย์			
8.10 อื่น ๆ ระบุ			

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษา

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. เพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติทางเพศของชายและหญิงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม			
2. เพศศึกษาเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในชายและหญิงเท่านั้น			
3. การสอนเพศศึกษาแก่บุตรควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก และทุกช่วงวัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการ			
4. การสังเกตว่าบุตรหญิงเข้าสู่วัยรุ่นคือ หน้าอก สะโพกขยาย มีขนขึ้นในที่ลับ และมีประจำเดือน			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
5. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระความเป็นตัวของตัวเองและสนใจคบเพื่อนต่างเพศ			
6. การฝันเปียกของเด็กวัยรุ่นชายแสดงว่าเป็นผู้หมกมุ่นเรื่องเพศถือว่าผิดปกติ			
7. ประจำเดือนคือเลือดเสียที่ออกมาจากโพรงมดลูกทุกรอบเดือน			
8. การรักษาความสะอาดอวัยวะเพศหญิง ไม่จำเป็นต้องสวนล้างเข้าไปในช่องคลอด			
9. การให้เด็กมีโอกาสคบเพื่อนต่างเพศ จะช่วยให้เด็กรู้บทบาททางเพศของตนและเพศตรงข้าม และสามารถปรับตัวได้ดี			
10. ความต้องการทางเพศเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ทั้งในผู้ชายและผู้หญิง			
11. การเบี่ยงเบนอารมณ์เพศสามารถทำได้โดยการ ออกกำลังกายเล่นดนตรี หรือทำงานอดิเรก			
12. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นความผิดปกติ ควรหลีกเลี่ยงเพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ			
13. การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศเท่านั้นจึงมีโอกาสติดเอดส์			
14. การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ สามารถป้องกันตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมทั้งโรคเอดส์ได้			

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความจำเป็นสำหรับครอบครัวยุคใหม่ควรสอนเพศศึกษาให้เหมาะสมกับเพศและวัยบุตร			
2. ท่านไม่สะดวกใจที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่บุตร			
3. บุตรสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้ตามธรรมชาติไม่จำเป็นต้องสอนก็ได้			
4. การสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องน่าอายและขัดกับวัฒนธรรมไทยเพราะเป็นเรื่องการมีเพศสัมพันธ์			
5. การพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น ควรให้บุตรเป็นผู้เริ่มก่อนเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุตร			

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
6. บิดามารดาควรให้ความรู้เรื่องเพศกับบุตร ไม่ใช่รอให้เกิดปัญหาทางเพศแล้วค่อยสอน			
7. บิดามารดาควรเอาใจใส่ แนะนำถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายให้บุตรฟัง เพื่อให้บุตรคลายความวิตกกังวล			
8. บิดามารดาควรกำชับบุตรเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ผู้หญิงให้รักษาวลสงวนตัว ผู้ชายให้มีความรับผิดชอบและให้เกียรติผู้หญิง			
9. บิดามารดาไม่ควรพูดคุยเรื่องการใส่ยาคุมกำเนิดหรือวิธีการใช้ถุงยางอนามัยกับบุตรวัยรุ่น เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้บุตรทดลองมีเพศสัมพันธ์			
10. การที่วัยรุ่นดูหนังสือโป๊ / วิดีโอ หรือหนังสือเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ จะทำให้วัยรุ่นปรับตัวเรื่องเพศได้ดี			
11. บิดามารดาควรสอนให้บุตรรู้จักเบี่ยงเบนอารมณ์เพศให้เป็นไปในทางที่มีประโยชน์			
12. การดูแลรักษาความสะอาดอวัยวะเพศเป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกับอวัยวะอื่น ๆ ในร่างกาย			
13. ท่านคิดว่าควรอนุญาตให้บุตรคบเพื่อนต่างเพศได้แต่ควรอยู่ในสายตาหรือพาเพื่อนมาที่บ้าน			
14. การสัมผัสโอบกอดหรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติที่ท่านยอมรับได้			

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษา

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1. การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศควรเป็นหน้าที่ของครู บิดามารดา ไม่จำเป็นต้องสอน				
2. การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากลองปฏิบัติในเรื่องเพศมากขึ้น				
3. บิดามารดาควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องบทบาททางเพศตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย				
4. บิดามารดาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่บุตร เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเข้าใจเด็กมากที่สุด				
5. บิดามารดาควรแสวงหาข้อมูลและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาที่ถูกต้อง เพื่อนำมาสอนบุตรได้				
6. การที่บิดามารดาพูดคุยกับบุตรในเรื่องเพศศึกษาจะช่วยให้บุตรเข้าใจและปรับตัวได้ดีกว่าปล่อยให้เด็กสงสัยและคำตอบเองจากเพื่อนและสื่อเยาวชนต่าง ๆ				
7. การสอนให้บุตรรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่วัยรุ่นจะช่วยลดความสงสัยและความวิตกกังวลของเด็กได้				
8. บิดามารดาไม่ควรเข้มงวดในการคบเพื่อนต่างเพศของบุตรมากเกินไปจะทำให้เด็กขาดพัฒนาการทางสังคม				
9. การสอนให้บุตรรู้จักใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์				
10. การได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจะช่วยให้เด็กวัยรุ่นทราบความต้องการทางเพศและสามารถควบคุมอารมณ์เพศของตนได้				
11. หากคนเรามีความรู้เรื่องเพศดีพอ ปัญหาทางเพศในสังคมเช่น โรคเอดส์ การทำแท้ง คงลดลงหรือไม่เกิดขึ้น				
12. ถ้าเด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศอย่างถูกต้อง เด็กจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี				

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวและวิธีการเลี้ยงดูบุตร

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เป็นความจริงมาก	ปานกลาง	เป็นความจริงน้อย	ไม่เป็นความจริง
สัมพันธภาพ				
1. ท่านกับบุตรมักจะพูดคุยและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเช่นการรับประทานอาหาร ดูทีวี				
2. ครอบครัวท่านมักทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ				
3. เมื่อคนในครอบครัวท่านมีเรื่องไม่สบายใจท่านจะสังเกตได้และเข้าไปพูดคุยช่วยกันคิดแก้ไขปัญหา				
4. ท่านเอาใจใส่ใกล้ชิดสนทนากับบุตร สามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่องเป็นได้ทั้งเพื่อนและพ่อแม่				
5. ท่านมักไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่บุตรและครอบครัว				
6. คนในครอบครัวท่านมักพูดคุยหยอกล้อ ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน				
7. ก่อนตัดสินใจทำอะไรคนในครอบครัวท่านมักขอคำแนะนำฟังความคิดเห็นของกันและกัน				
8. เมื่อคนในครอบครัวท่านมีปากเสียงกัน ท่านมักลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง				

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว และวิธีการเลี้ยงดูบุตร

ข้อความ	เป็นความจริงมาก	ปานกลาง	เป็นความจริงน้อย	ไม่เป็นความจริง
การเลี้ยงดูบุตร				
1. ถ้าบุตรต้องการทำอะไรก็สามารถทำได้ตามอิสระแม้จะไม่ถูกต้องมากนัก				
2. ท่านไม่อนุญาตให้บุตรไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ในตอนกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศสองต่อสอง				
3. เมื่อท่านอบรมสั่งสอนบุตร ท่านต้องการให้บุตรเชื่อฟังทุกอย่างโดยไม่โต้แย้ง				
4. ท่านไม่ได้อบรมสั่งสอนบุตรแบบเข้มงวดมากนักเพราะเมื่อโตขึ้นบุตรก็จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง				
5. ท่านให้อิสระในการคิดตัดสินใจยอมรับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของบุตร				
6. บุตรมีอิสระในการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ โดยที่ท่านไม่ไปก้าวก่ายเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุตร				
7. ถ้าบุตรทำผิดท่านมักจะลงโทษบุตรทันทีโดยไม่ถามเหตุผลของบุตร				
8. เมื่อบุตรมีข้อสงสัยซักถามเรื่องอะไรท่านจะรับฟังและให้คำอธิบายแนะนำบุตร				
9. ท่านให้กำลังใจบุตรเมื่อบุตรทำผิดพลาดหรือผิดหวัง และพุดคุยกันด้วยเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์				

ส่วนที่ 6 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาแก่บุตร

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการกระทำหรือการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ข้อความ	การปฏิบัติ	
	สอน	ไม่สอน
1. ท่านแนะนำบุตรเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดของร่างกายรวมทั้งอวัยวะเพศ		
2. เวลาบุตรดูทีวี/วิดีโอ ที่แสดงบทรัก ท่านอธิบายชี้แจงให้บุตรเข้าใจในสิ่งที่ไม่เหมาะสม		
3. ท่านอธิบายถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน		
4. ท่านสอนบุตรเกี่ยวกับการปฏิเสธและหาทางออกเมื่อเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานเริงรมย์เช่นดิสโก้เทค บาร์ ในดัลลาส		
5. ท่านแนะนำบุตรเกี่ยวกับการแต่งตัวให้สุภาพ ไม่แต่งตัวโป๊ยั่วอารมณ์เพศ		
6. ท่านแนะนำบุตรสาวเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศชาย ระวังระวังการถูกลักขโมยหรือแนะนำให้บุตรชายมีความรับผิดชอบให้เกียรติผู้หญิง		
7. ท่านเตือนบุตรไม่ให้ไปเที่ยวหรืออยู่ตามลำพังในที่ลับตากับเพื่อนต่างเพศ		
8. ท่านประพุดคิดตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องเพศ โดยรักเดียวใจเดียว ไม่เที่ยว ลำส่อน		
9. ท่านอธิบายเรื่องความต้องการทางเพศเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สามารถควบคุมและเบี่ยงเบนอารมณ์เพศได้		
10. ท่านพูดถึงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองไม่ว่าเป็นอันตราย ถือเป็น การปลดปล่อยอารมณ์เพศอย่างหนึ่ง		
11. ท่านแนะนำบุตรให้เข้าใจ และหลีกเลี่ยงการดูสื่อเยาวชนต่าง ๆ เช่น วิดีโอเอ็กซ์ หรือหนังสือโป๊ เพราะอาจช่วยทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศได้		

12. ท่านพูดคุยอธิบายกับบุตรถึงวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์โดยการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี		
--	--	--

ส่วนที่ 7 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการเรียนรู้เพศศึกษาของบิดามารดา
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ท่านคิดว่าบิดามารดาเหมาะสมที่จะสอนเรื่องเพศแก่บุตรหรือไม่ เพราะเหตุใด

() 1. เหมาะสม

() 2. ไม่ต้องการ

.เพราะ.....

2. ท่านต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาเพื่อจะนำไปสอนบุตรหรือไม่

() 1. ต้องการ

() 2. ไม่ต้องการ

.เพราะ.....

3. ท่านคิดว่าการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในรูปแบบใดที่เป็นประโยชน์ และตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อเท่านั้น)

() 1. แผ่นพับ / คู่มือเพศศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

() 2. วีดีโอ / วีซีดี / เทปเสียงเพศศึกษา

() 3. โทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ / โทรศัพท์สายตรง

() 4. สันทนาการ / แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

() 5. การจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น(ประมาณ 1-2 วัน)

() 6. อื่น ๆ โปรดระบุ

4. เนื้อหาเพศศึกษาที่ท่านต้องการทราบเพื่อที่จะนำมาสอนบุตร

ข้อความ	มาก	น้อย	ไม่ต้องการ
1. พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น			
2. การสอนให้วัยรุ่นงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน			
3. การสอนให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย			
4. ทักษะการปฏิเสธ			

5. เทคนิคการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร			
6. อื่น ๆ ระบุ			

จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายชื่อ
ความรู้ ทักษะ การสอนเพศศึกษาบิดามารดาที่มีบุตรวัยรุ่น (N = 363)

.....

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อหรือบุคคลเหล่านี้หรือไม่</u>		
1.วิทยุ	2.00	.73
2.โทรทัศน์	2.45	.63
3.หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร / วารสาร	2.12	.73
4.วิดีโอ / วีซีดี / เทปเสียงเพศศึกษา		
5. แผ่นพับ / ใบปลิว / หนังสือคู่มือเกี่ยวกับเพศศึกษาหรือการป้องกันเอดส์	1.98	.63
6. สามี / ภรรยา	1.89	.64
7. เพื่อนบ้าน /ญาติพี่น้อง	1.85	.64
8. ครู / อาจารย์	1.86	.70
9. อสม. / เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	2.00	.65

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษา</u>		
1. เพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติทางเพศของชายและหญิงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม	.95	.21
2. เพศศึกษาเป็นเรื่องที่มุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในชายและหญิงเท่านั้น	.45	.49
4. การสอนเพศศึกษาแก่บุตรควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก และทุกช่วงวัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการ	.63	.48
5. การสังเกตว่าบุตรหญิงเข้าสู่วัยรุ่นคือ หน้าอก สะโพกขยาย มีขนขึ้นในที่ลับ และมีประจำเดือน	.92	.26
6. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระความเป็นตัวของตัวเองและสนใจคบเพื่อนต่างเพศ	.88	.32
7. การฝันเปียกของเด็กวัยรุ่นชายแสดงว่าเป็นผู้หมกมุ่นเรื่องเพศถือว่าผิดปกติ	.64	.47
8. ประจำเดือนคือเลือดเสียที่ออกมาจากโพรงมดลูกในรอบเดือน	.77	.41
9. การรักษาความสะอาดอวัยวะเพศหญิง ไม่จำเป็นต้องสวนล้างเข้าไปในช่องคลอด	.62	.48
10. การให้เด็กมีโอกาสคบเพื่อนต่างเพศ จะช่วยให้เด็กรู้บทบาททางเพศของตนและเพศตรงข้าม และสามารถปรับตัวได้ดี	.50	.50
11. ความต้องการทางเพศเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ทั้งในผู้ชายและผู้หญิง	.88	.31
12. การเบี่ยงเบนอารมณ์เพศสามารถทำได้โดยการ ออกกำลังกาย เล่นดนตรี หรือทำงานอดิเรก	.89	.31
13. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นความผิดปกติ ควรหลีกเลี่ยงเพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ	.39	.48
14. การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศเท่านั้นจึงมีโอกาสดูดเอดส์	.63	.48
15. การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ สามารถป้องกันตั้งครรภ์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมทั้งโรคเอดส์ได้	.91	.28

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา</u>		
1. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษามีความจำเป็นสำหรับครอบครัวบิดามารดา ควรสอนเพศศึกษาให้เหมาะสมกับเพศและวัยรุ่น	2.81	.52
2. ท่านไม่สะดวกใจที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่บุตร	2.25	.93
3. บุตรสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้ตามธรรมชาติไม่จำเป็นต้องสอนก็ได้	2.12	.94
4. การสอนเพศศึกษาเป็นเรื่องน่าอายและขัดกับวัฒนธรรมไทยเพราะเป็น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์	2.48	.80
5. การพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น ควรให้บุตรเป็นผู้เริ่มก่อนเพราะเป็น เรื่องส่วนตัวของบุตร	2.29	.89
6. บิดามารดาควรให้ความรู้เรื่องเพศกับบุตร ไม่ใช่รอให้เกิดปัญหาทาง เพศแล้วค่อยสอน	2.87	.44
7. บิดามารดาควรเอาใจใส่ แนะนำถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายให้บุตร ฟัง เพื่อให้บุตรคลายความวิตกกังวล	2.90	.40
8. บิดามารดาควรกำชับบุตรเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ผู้หญิงให้รักนวล สงวนตัว ผู้ชายให้มีความรับผิดชอบและให้เกิดดีผู้หญิง	2.96	.24
9. บิดามารดาไม่ควรพูดคุยเรื่องการใช้ยาคุมกำเนิดหรือวิธีการใช้ถุงยาง อนามัยกับบุตรวัยรุ่น เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้บุตรทดลองมี เพศสัมพันธ์	1.96	.94
10. การที่วัยรุ่นดูหนังสือโป๊ / วิดีโอ หรือหนังสือเกี่ยวกับการมี เพศสัมพันธ์จะทำให้วัยรุ่นปรับตัวเรื่องเพศได้ดี	2.58	.67
11. บิดามารดาควรสอนให้บุตรรู้จักเบี่ยงเบนอารมณ์เพศให้เป็นไปในทาง ที่มีประโยชน์	2.77	.53
12. การดูแลรักษาความสะอาดอวัยวะเพศเป็นสิ่งจำเป็นเหมือนกับอวัยวะ อื่น ๆ ในร่างกาย	2.93	.30

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา</u>		
13. ท่านคิดว่าควรอนุญาตให้บุตรคบเพื่อนต่างเพศได้แต่ควรอยู่ใน สายตาหรือพาเพื่อนมาที่บ้าน	2.75	.62
14. การสัมผัสโอบกอดหรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่นเป็น เรื่องปกติที่ท่านยอมรับได้	2.70	.66
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษา</u>		
1. การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศควรเป็นหน้าที่ของครู บิดามารดา ไม่ จำเป็นต้องสอน	2.40	.79
2. การสอนเพศศึกษาแก่บุตรวัยรุ่น เป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากรู้อยาก ลองปฏิบัติในเรื่องเพศมากขึ้น	2.28	.73
3. บิดามารดาควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องบทบาททาง เพศ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย	2.90	.38
4. บิดามารดาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่ บุตร เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเข้าใจเด็กมากที่สุด	2.84	.43
5. บิดามารดาควรแสวงหาข้อมูลและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาที่ ถูกต้อง เพื่อจะได้นำมาสอนบุตรได้	2.61	.67
6. การที่บิดามารดาพูดคุยกับบุตรในเรื่องเพศศึกษาจะช่วยให้บุตรเข้าใจ และปรับตัวได้ดีกว่าปล่อยให้เด็กสงสัยและคำตอบเองจากเพื่อนและสื่อ เข้าวนต่าง ๆ	2.76	.53
7. การสอนให้บุตรรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่วัยรุ่นจะ ช่วยลดความสงสัยและความวิตกกังวลของเด็กได้	2.79	.47
8. บิดามารดาไม่ควรเข้มงวดในการคบเพื่อนต่างเพศของบุตรมาก เกินไป จะทำให้เด็กขาดพัฒนาการทางสังคม	2.51	.71

ตัวแปร	Mean	S.D.
9. การสอนให้บุตรรู้จักใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์	2.45	.77
10. การได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจะช่วยให้เด็กวัยรุ่นทราบความต้องการทางเพศและสามารถควบคุมอารมณ์เพศของตนได้	2.61	.57
11. หากคนเรามีความรู้เรื่องเพศดีพอ ปัญหาทางเพศในสังคมเช่นโรคเอดส์ การทำแท้ง คงลดลงหรือไม่เกิดขึ้น	2.81	.45
12. ถ้าเด็กได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศอย่างถูกต้อง เด็กจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี	2.77	.47
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว</u>		
1. ท่านกับบุตรมักจะพูดคุยและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเช่นการรับประทานอาหาร ดูทีวี	3.77	.46
2. ครอบครัวท่านมักทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ	3.24	.74
3. เมื่อคนในครอบครัวท่านมีเรื่องไม่สบายใจท่านจะสังเกตได้และเข้าไปพูดคุยช่วยกันคิดแก้ไขปัญหา	3.45	.60
4. ท่านเอาใจใส่ใกล้ชิดสนทนากับบุตร สามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่องเป็นได้ทั้งเพื่อนและพ่อแม่	3.62	.57
5. ท่านมักไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่บุตรและครอบครัว	3.05	.97
6. คนในครอบครัวท่านมักพูดคุยหยอกล้อ ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน	3.54	.61
7. ก่อนตัดสินใจทำอะไรคนในครอบครัวท่านมักขอคำแนะนำฟังความคิดเห็นของกันและกัน	3.48	.64
8. เมื่อคนในครอบครัวท่านมีปากเสียงกัน ท่านมักลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	3.52	.79

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูบุตร</u>		
1. ถ้าบุตรต้องการทำอะไรก็สามารถทำได้ตามอิสระแม้จะไม่ถูกต้องมากนัก	3.08	.92
2. ท่านไม่อนุญาตให้บุตรไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ในตอนกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศสองต่อสอง	3.58	.95
3. เมื่อท่านอบรมสั่งสอนบุตร ท่านต้องการให้บุตรเชื่อฟังทุกอย่างโดยไม่โต้แย้ง	1.91	.93
4. ท่านไม่ได้อบรมสั่งสอนบุตรแบบเข้มงวดมากนักเพราะเมื่อโตขึ้นบุตรก็จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	2.21	1.03
5. ท่านได้อิสระในการคิดตัดสินใจยอมรับฟังเหตุผลและความคิดเห็นของบุตร	3.48	.66
6. บุตรมีอิสระในการเลือกคบเพื่อนต่างเพศ โดยที่ท่านไม่ไปก้าวก่ายเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุตร	2.54	1.04
7. ถ้าบุตรทำผิดท่านมักจะลงโทษบุตรทันทีโดยไม่ถามเหตุผลของบุตร	3.34	.87
8. เมื่อบุตรมีข้อสงสัยซักถามเรื่องอะไรท่านจะรับฟังและ ให้คำอธิบายแนะนำบุตร	3.72	.51
9. ท่านให้กำลังใจบุตรเมื่อบุตรทำผิดพลาดหรือผิดหวัง และพุดคุยกันด้วยเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์	3.54	.69

ตัวแปร	Mean	S.D.
<u>แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาแก่นุตร</u>		
1. ท่านแนะนำบุตรเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดของร่างกายรวมทั้งอวัยวะเพศ	.81	.38
2. เวลาคูตรดูทีวี / วิดีโอ ที่แสดงบทรัก ท่านอธิบายชี้แจงให้บุตรเข้าใจในสิ่งที่ไม่เหมาะสม	.74	.43
3. ท่านอธิบายถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	.86	.34
4. ท่านสอนบุตรเกี่ยวกับการปฏิเสธและหาทางออกเมื่อเพื่อนชวนไปเที่ยวสถานเริงรมย์เช่นดิสโก้เทค บาร์ ในดัลลาส	.89	.30
5. ท่านแนะนำบุตรเกี่ยวกับการแต่งตัวให้สุภาพ ไม่แต่งตัวโป๊ยั่วอารมณ์เพศ	.96	.17
6. ท่านแนะนำบุตรสาวเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศชายระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือแนะนำให้นุตรชายมีความรับผิดชอบ ให้เกียรติผู้หญิง	.94	.22
7. ท่านเตือนบุตรไม่ให้ไปเที่ยวหรืออยู่ตามลำพังในที่ลับตากับเพื่อนต่างเพศ	.97	.15
8. ท่านประพุดติตตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องเพศ โดยรักเดียวใจเดียว ไม่เที่ยวล่าสอน	.93	.23
9. ท่านอธิบายเรื่องความต้องการทางเพศเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่สามารถควบคุมและเบี่ยงเบนอารมณ์เพศได้	.73	.44
10. ท่านพูดถึงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองไม่ว่าเป็นอันตราย ถือเป็นการปลดปล่อยอารมณ์เพศอย่างหนึ่ง	.28	.45
11. ท่านแนะนำบุตรให้เข้าใจ และหลีกเลี่ยงการดูสื่อเข้าวนต่าง ๆ เช่น วิดีโอ เอ็กซ์ หรือหนังสือโป๊ เพราะอาจยั่วให้เกิดอารมณ์ทางเพศได้	.89	.31

ตัวแปร	จำนวน
<u>การเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาในรูปแบบใดที่เป็นประโยชน์ และตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด</u>	
1. แผ่นพับ / คู่มือเพศศึกษาสำหรับผู้ปกครอง	122
2. วีดีโอ / วีซีดี / เทปเสียงเพศศึกษา	28
3. โทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ / โทรศัพท์สายตรง	67
4. สนทนากลุ่ม / แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์	53
5. การจัดอบรมหลักสูตรเพศศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่มีบุตรวัยรุ่น (ประมาณ 1-2 วัน)	122

ตัวแปร	n	Mean	S.D.
<u>เนื้อหาเพศศึกษาที่ท่านต้องการทราบเพื่อที่จะนำมาสอนบุตร</u>			
1. พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น	346	2.64	.62
2. การสอนให้วัยรุ่นบวเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน	350	2.77	.51
3. การสอนให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย	348	2.53	.69
4. ทักษะการปฏิเสธ	343	2.70	.56
5. เทคนิคการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตร	343	2.56	.67

ภาคผนวก ข

หนังสืออนุมัติให้ดำเนินการวิจัย

หนังสืออนุมติเหตการณ์การวิจัย

กลุ่มส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ
เลขที่รับ ๑๐๔
วันที่ ๑๓ ส.ย. ๒๕๕๐ เวลา ๑๖.๑๐ น.

กรมควบคุมโรค

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี 11000

ที่ สร 0435.2/2644

8 มิถุนายน 2550

เรื่อง อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสืออนุมัติฉบับภาษาไทย	จำนวน 3 ฉบับ
2. หนังสืออนุมัติฉบับภาษาอังกฤษ	จำนวน 3 ฉบับ
3. รายชื่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมควบคุมโรค	จำนวน 3 ฉบับ

ตามที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ได้เสนอโครงการเพื่อขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมควบคุมโรค จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

1. "การเฝ้าระวังป้องกันและวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงโรคไข้มาลาเรียแนวชายแดนไทย - ลาว และกัมพูชา โดยใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี" (รหัส 1 / 50 - 127) ของ นางสุญา สีหะวงษ์ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7
2. "ความรู้ ทัศนคติ และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว : กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี" (รหัส 1 / 50 - 130) ของ นายเสถียร เชื้อลี สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7
3. "ความพร้อมของหน่วยบริการพื้นฐานในการปฏิบัติบริการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไม่ติดต่อ : กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี" (รหัส 1 / 50 - 129) ของ นายสมร สมอบ้าน สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 นั้น

ในการนี้ กรมควบคุมโรค โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ พิจารณาแล้ว มีมติ อนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวได้ อนึ่งคณะกรรมการฯ ขอแจ้งเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้วิจัยภายหลังได้รับการอนุมัติ คือ จะต้องแจ้งหรือรายงานสถานะ (Status) ให้คณะกรรมการฯ ทราบทุกปี และเมื่อเกิดเหตุการณ์ต่อไปนี้ ทุกครั้ง ได้แก่

1. เมื่อโครงการวิจัยยุติลง ซึ่งอาจจะเป็นการดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ หรืออาจจะไม่สามารถดำเนินการวิจัยต่อไปได้ พร้อมทั้งแจ้งสาเหตุของการยุติโครงการให้ทราบด้วย
2. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในโครงการวิจัยต้องระบุให้ชัดเจนว่า มีการเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร พร้อมเหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลง
3. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการวิจัย หรือเพิ่มเติมคณะผู้วิจัย ต้องส่งประวัติคนที่เปลี่ยนแปลงให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ ทราบด้วย

4. เมื่อมีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นในโครงการวิจัย ขอให้ผู้วิจัยวิเคราะห์สถานการณ์การเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่ Relate, possible/likely, probably related, fatal กับโครงการวิจัยที่ท่านรับผิดชอบอย่างไร รวมทั้งขอทราบมาตรการในการดูแลป้องกันอาสาศัมครในประเทศไทยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสรี หงษ์หยก)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

สำนักจัดการความรู้

โทร.0 2590 3251-3 ต่อ 17

โทรสาร 0 2590 3251-3 ต่อ 16

คณะกรรมการการวิจัยธรรมการวิจัย

กรมควบคุมโรค

.....

รายการเอกสารที่ขอรับการรับรอง

1. โครงการวิจัย : รหัส 1 / 50 - 130 : ความรู้ ทักษะคิด และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว : กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

2. รายชื่อและหน่วยงานของผู้วิจัยหลัก

นายเสถียร เชื้อลี

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7

ถนนพรหมราช ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

3. เอกสารที่พิจารณาแล้วให้การรับรอง :

3.1 โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย "ความรู้ ทักษะคิด และรูปแบบการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัว : กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี" ฉบับแก้ไขครั้งที่ 2 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2550

3.2 เอกสารแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยของอาสาสมัครภาษาไทย : ฉบับแก้ไขครั้งที่ 2 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2550

4. ระยะเวลาการศึกษา : 12 เดือน (ตุลาคม 2549 - กันยายน 2550)

ระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัย : 12 เดือน (มิถุนายน 2550 - พฤษภาคม 2551)

วันที่ประชุมพิจารณาโครงการ : วันที่ 10 เมษายน 2550

ลายเซ็น

(นายแพทย์สุกชัย ฤกษ์งาม)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเวชกรรมป้องกัน

ตำแหน่ง : ประธานกรรมการการวิจัยธรรมการวิจัย กรมควบคุมโรค

วันที่อนุมัติ 1 มิถุนายน 2550

"ทางคณะกรรมการการวิจัยธรรมการวิจัย กรมควบคุมโรค ขอยืนยันว่าการพิจารณาของ
คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของ ICH-GCP"

The Ethical Committee for Research in Human Subjects

Department of Diseases Control

.....

List of Approved Documents

1. Study Title : Ref No.1/50-130 :-

2. Name List and Location of Key Researcher :

Mr.Sathien Cheurlee

The office of Disease Prevention and Control the 7th, Ubonratchathani

Promraj road, Tambon Naimaeng, Amphur maeng Ubonratchathani, 34000

3. Documents Approved:

3.1 Thai version of research plan titles “-” version 2, date 30 May 2007

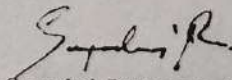
3.2 Thai version of Index consent form : date version 2, date 30 May 2007

4. Study Duration : 12 months (October 2006 – September 2007)

Approval Period : 12 months (June 2007 until May 2008)

Committee Meeting Date : 10 April 2007

Committee Signature :

(Dr. Supachai Rerkngarm, M.D.)

Position : Chairman

Date of Approval : 1 June 2007

The statement : “We confirm that we are an ethics committee constituted in agreement and in accordance with the ICH-GCP”

ที่ ศร 04183/ 885

กลุ่มโรคติดต่อ วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
และโรคเรื้อน
เลขที่รับ.....
วันที่ 26 มี.ค. 2550 เวลา 11.30 น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
ถนนสุรศักดิ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
34000

23 มีนาคม 2549

เรื่อง ขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 อุบลราชธานี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 อุบลราชธานี ที่ ศร 0413/ว1011

ลงวันที่ 12 มีนาคม 2550

ตามที่สำนักงานควบคุมโรคที่ 7 อุบลราชธานี จะดำเนินการวิจัย เรื่อง ความรู้ทัศนคติและรูปแบบ
การสอนเพศศึกษาในครอบครัว : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติและรูปแบบ
การสอนเพศศึกษารายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
อนุญาตให้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย แสงศรี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

รศ.ดร.นงนุช งาม

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ดร.วิมล งาม

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

ผอ.สอ.ส.ค.ส. 1. อุบลราชธานี

กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

โทร 0 4524 2321 ต่อ 314

นางสาวกมลทิพย์

450
6/3/11

